

PRO SCHŮZI VLÁDY

Věc: Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009 a návrh dalšího postupu

Důvod předložení materiálu:

Plnění úkolu uloženého ministru vnitra usnesením vlády České republiky č. 183 ze dne 16. února 2009 ke Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců roce 2008.

Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Předkládací zpráva
- III. Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009
- IV. Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2010
- V. Přílohy – přehled projektů
- VI. Vyhodnocení připomínkového řízení
- VII. Návrh tiskového prohlášení

Předkládá:

Ing. Martin Pecina, MBA
ministr vnitra

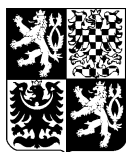
ZPRÁVA O REALIZACI KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ V ROCE 2009 A NÁVRH DALŠÍHO POSTUPU

OBSAH:

I. Usnesení.....	4
II. Předkládací zpráva.....	8
Seznam zkratk:	9
III. Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009	10
1. Úvod.....	10
2. MV jako koordinátor realizace KIC.....	11
3. Aktivity resortů k integraci cizinců v r. 2009.....	13
Ministerstvo vnitra	13
Ministerstvo zdravotnictví.....	20
Ministerstvo práce a sociálních věcí	21
Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy	26
Ministerstvo pro místní rozvoj	29
IV. Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2010.....	31
1. Úvod.....	31
2. Cílová skupina integrace	31
3. Priority integrace cizinců	32
a) Znalost českého jazyka cizinci.....	32
b) Ekonomická soběstačnost	33
c) Orientace cizince ve společnosti	33
d) Vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti.....	34
4. Integrace na regionální a lokální úrovni.....	34
5. Další opatření k podpoře integrace cizinců	35
6. Statistika	36
7. Financování integrace cizinců.....	36
8. Plány integrační politiky jednotlivých resortů pro rok 2010	38
A. Ministerstvo vnitra	38
B. Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	39
C. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.....	40
D. Ministerstvo zdravotnictví.....	41
E. Ministerstvo pro místní rozvoj.....	41
F. Ministerstvo kultury	41
V. Přílohy – přehled projektů.....	42
A. Přehled projektů podpořených resorty z prostředků státního rozpočtu na podporu integrace cizinců v r. 2009	42
Přehled projektů podpořených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy	42
Přehled projektů podpořených Ministerstvem vnitra	44
Přehled projektů podpořených Ministerstvem práce a sociálních věcí	45
B. Přehled projektů na integraci cizinců podpořených v rámci EIF a dalších EU fondů.....	47
Přehled projektů podpořených z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF) realizovaných v roce 2009.....	47
Přehled projektů podpořených z finančních prostředků Evropského sociálního fondu, Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, v rámci oblasti podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb, výzva č. 21 –Podpora sociální integrace a sociálních služeb.	48
Přehled projektů podpořených z finančních prostředků v rámci oblasti podpory 3.3 OP LZZ Integrace sociálně vyloučených skupin, výzva č. 3.1.	49

C. Přehled dalších projektů na integraci ze zdrojů resortů ze státního rozpočtu na 2009 (mimo prostředky na podporu integrace cizinců)	49
Projekty podpořené Ministerstvem kultury	49
Projekty na sociální služby s místní/regionální působností podpořené Ministerstvem práce a sociálních věcí.....	50

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
ze dne 22. března 2010 č. 224

ke Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009

Vláda

I. **bere na vědomí** Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009, uvedenou v části III materiálu č.j. 124/10;

II. **schvaluje**

1. Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2010, uvedený v části IV materiálu č.j. 124/10 (dále jen „Postup“),

2. převedení finančních prostředků ve výši 25 000 tis. Kč ze státního rozpočtu České republiky na rok 2010, rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra, položky Prostředky na integraci cizinců, do rozpočtových kapitol takto:

a) Ministerstvo vnitra	11 400 tis. Kč,
b) Ministerstvo práce a sociálních věcí	6 000 tis. Kč,
c) Ministerstvo zdravotnictví	2 000 tis. Kč,
d) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 300 tis. Kč,
e) Ministerstvo kultury	200 tis. Kč,
f) Ministerstvo pro místní rozvoj	600 tis. Kč,
g) Český statistický úřad	500 tis. Kč,

3. použití finančních prostředků převedených do rozpočtových kapitol podle bodu II/2 tohoto usnesení na realizaci opatření podporujících integraci cizinců v České republice;

III. ukládá

1. ministru vnitra

- a) zajistit realizaci a koordinaci Postupu,
- b) pokračovat v realizaci aktualizovaného Plánu integrační politiky Ministerstva vnitra,
- c) realizovat úkoly vyplývající z jejich specifikace v Postupu,
- d) zajišťovat koordinaci ministerstev a dalších subjektů zapojených do realizace Koncepce integrace cizinců,
- e) zpracovat a vládě do 31. ledna 2011 předložit
 - ea) Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2010 s návrhem na další postup,
 - eb) návrh aktualizované Koncepce integrace cizinců na území České republiky,
- f) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

2. ministrům kultury, práce a sociálních věcí, průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj a ministryním školství, mládeže a tělovýchovy a zdravotnictví

- a) spolupracovat s ministrem vnitra při plnění úkolů uvedených v bodě III/1 tohoto usnesení,
- b) pokračovat v realizaci resortních aktualizovaných Plánů integrační politiky ministerstev,
- c) realizovat úkoly vyplývající z jejich specifikace v Postupu,
- d) zajistit přístup k informacím pro cizince v češtině i v jazycích srozumitelných cizincům, a to prostřednictvím webových stránek, tištěných informací i odborných seminářů,
- e) zajistit prohlubování profesních i interkulturních kompetencí pracovníků řešících problematiku cizinců,

f) zajistit cílené a průběžné zvyšování odborných znalostí a dovedností pracovníků řešících agendu integrace cizinců v gesci jednotlivých resortů včetně vzdělávání zaměřeného na práci těchto osob v přímém kontaktu s cizinci a k působení v komunitách cizinců včetně uzavřených komunit,

g) vytvářet podmínky pro koordinaci aktivit orgánů a institucí při odstraňování problémů při realizaci Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky,

h) zaslat ministru vnitra

ha) do 15. dubna 2010 informaci o projektech vybraných na podporu integrace cizinců v roce 2010,

hb) do 10. listopadu 2010 informaci o plnění úkolů uvedených v bodě III/2 tohoto usnesení,

3. ministru financí realizovat převody finančních prostředků určených v rozpočtu Ministerstva vnitra na podporu integrace cizinců tak, jak je uvedeno v bodě II/2 tohoto usnesení,

4. ministrům práce a sociálních věcí a vnitra průběžně aktualizovat společnou webovou stránku www.cizinci.cz určenou pracovníkům státní správy a samosprávy i dalším osobám podílejících se na integraci cizinců,

5. ministryni školství, mládeže a tělovýchovy

a) zpracovat a do 30. června 2011 doporučit ředitelům škol metodický postup při výuce češtiny žáků - cizinců ze třetích zemí,

b) zajistit do 30. června 2011 nabídku systémového vzdělávání pedagogických pracovníků k výuce češtiny jako cizího jazyka i ke zvyšování interkulturních kompetencí pedagogických pracovníků pro práci s dětmi cizinci,

c) zpracovat a vládě do 31. října 2011 předložit návrh legislativního opatření k systémovému zajištění výuky češtiny i pro žáky - cizince ze třetích zemí tj. mimo státy Evropské unie,

d) zajistit a do 31. října 2010 doporučit ředitelům škol potřebnou nabídku učebnic českého jazyka jako cizího jazyka vhodných pro výuku žáků - cizinců ze třetích zemí,

6. předsedovi Českého statistického úřadu

a) spolupracovat s ministrem vnitra při plnění úkolů uvedených v bodě III/1 tohoto usnesení,

b) zpracovat ve spolupráci s příslušnými ministry a vládě do 30. dubna 2010 předložit návrh aktualizované Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky;

IV. **vyzývá** předsedu Akademie věd České republiky, hejtmany, primátora hlavního města Prahy, primátory statutárních měst, představitele Asociace krajů a Svazu měst a obcí České republiky, starosty obcí s rozšířenou působností, sociální partnery Rady hospodářské a sociální dohody České republiky a představitele nestátních neziskových organizací a účelových zařízení církví ke spolupráci při realizaci postupů a úkolů podle bodu III/1 až 3 tohoto usnesení.

Provedou:

ministři financí, kultury,
práce a sociálních věcí, pro místní rozvoj,
průmyslu a obchodu, vnitra,
ministřyně zdravotnictví,
školské, mládeže a tělovýchovy,
předseda Českého statistického úřadu

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst,
předseda Akademie věd České republiky

Předseda vlády
Ing. Jan Fischer, CSc., v. r.

II. Předkládací zpráva

Usnesením vlády č. 183 ze dne 16. února 2009 ke Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2008 bylo v bodě III./1. písm. f) uloženo ministru vnitra zpracovat a vládě do 31. ledna 2010 předložit Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009 s návrhem na další postup.

Ministerstvo vnitra zpracovalo předkládanou „Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009“ v souladu s výše uvedeným usnesením vlády a s využitím podkladových materiálů příslušných ministerstev a dalších institucí a organizací, které participují na realizaci Koncepce integrace cizinců .

V části III. usnesení („Zpráva“) materiál shrnuje vývoj, kterého bylo dosaženo v oblasti integrace cizinců v průběhu roku 2009. Uvádí aktivity koordinátora realizace Koncepce integrace cizinců na území České republiky – Ministerstva vnitra. Zároveň podává informaci o aktivitách jednotlivých resortů na poli integrace cizinců.

V části IV. usnesení („Postup“) materiál reflektuje změnu vývoje cizinecké problematiky a informuje o nových nástrojích integrace. Cílem politiky integrace cizinců bude zejména předcházet případným problémům v oblasti imigračních komunit a jejich vztahu s majoritní společností. Stanoví se nové principy integrace s důrazem na efektivitu integračních opatření a implementaci integrační politiky na úroveň krajů a měst.

Na zajištění realizace Koncepce integrace cizinců je v roce 2010 v rozpočtu Ministerstva vnitra vyčleněna částka 25 000 tis. Kč.

V rámci předkládaného materiálu je používán pojem cizinec, přičemž pod tento pojem jsou zahrnováni jak muži-cizinci, tak ženy-cizinky. Předkládaný materiál neodporuje rovnosti příležitostí žen a mužů. Materiál nebude mít negativní dopady na životní prostředí ani na podnikatelské prostředí. Cílovou skupinou integrace cizinců v ČR jsou legálně pobývajícím občané třetích zemí (tj. mimo EU), kteří nejsou žadateli ani poživateli mezinárodní ochrany.

Na základě souhlasu předsedy vlády byla lhůta pro připomínkové řízení zkrácena na pět pracovních dnů a materiál byl zaslán ke stanovisku pouze Ministerstvu kultury, Ministerstvu práce a sociálních věcí, Ministerstvu pro místní rozvoj, Ministerstvu průmyslu a obchodu, Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvu zdravotnictví, Ministerstvu financí a ministru pro lidská práva.

Předložený materiál byl dne 19. ledna 2010 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení (pod č.j. MV-3116-1/OAM-2010) se lhůtou pro sdělení připomínek do 5 pracovních dnů ode dne vložení materiálu do elektronické knihovny eKLEP, tj. do 25. ledna 2010.

Materiál je předkládán bez rozporu.

Vyhodnocení meziresortního připomínkového řízení je obsaženo v části VI. předkládaného materiálu.

Seznam zkratk:

AnaCen	Analytické centrum
BOZP	Bezpečností ochrana zaměstnance při práci
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIF	Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí
EP	Evropský parlament
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci
IC	Centrum na podporu integrace cizinců (Integrační centrum)
KIC	Koncepce integrace cizinců
MISEP	Systém vzájemné výměny informací o politikách zaměstnanosti
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd.	Ministerstvo zdravotnictví
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NBD	Nezletilí bez doprovodu
NNO	Nestátní neziskové organizace
NROS	Nadace rozvoje občanské společnosti
OAMP	Odbor azylové a migrační politiky
OPLZZ	Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
PČR - SCP	Policie České republiky – Služba cizinecké policie
SUZ	Správa uprchlických zařízení
UK	Univerzita Karlova
VPŠ a SPŠ	Vyšší policejní škola a Střední policejní škola
VÚP	Výzkumný ústav pedagogický
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

III. Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009

1. Úvod

a) Změny migrační situace

V roce 2009 došlo ke změně vývojových trendů v oblasti migrace, které byly zaznamenávány v předchozích letech. Celosvětová ekonomická krize, která na konci roku 2008 začala ovlivňovat rovněž ekonomický vývoj a situaci na trhu práce České republiky, se projevila i v oblasti imigrační. Zatímco v posledních letech se až do roku 2008 počet cizinců pobývajících v České republice každoročně výrazně zvyšoval, v průběhu roku 2009 byl poprvé zaznamenán pokles celkového počtu cizinců s povoleným pobytem. Tento pokles se týkal zejména občanů Evropské unie, u občanů třetích zemí pak byl v roce 2009 zaznamenán nárůst výrazně nižší než v předchozích letech. V pozastavení růstu počtu cizinců s povoleným pobytem se bezesporu projevila opatření přijatá vládou České republiky k omezení dopadů hospodářské krize na situaci v oblasti migrace.¹ Jednalo se zejména o omezení příchodu nových zahraničních pracovníků. Od 1. dubna 2009 došlo na vízově nejexponovanějších zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí k pozastavení nabírání žádostí o dlouhodobá víza spojená s výkonem ekonomických aktivit. S účinností od 21. září 2009 bylo plošné pozastavení nabírání žádostí zrušeno, nicméně početní omezení nabíraných žádostí o dlouhodobá víza nadále pokračují. Omezené přijímání žádostí o dlouhodobá víza se vztahuje na státní příslušníky Mongolska, Moldavska, Ukrajiny, Uzbekistánu a Vietnamu.

Dalším faktorem, který ovlivnil stagnaci počtu cizinců s povoleným pobytem v České republice, je rovněž úspěšná realizace projektu dobrovolných návratů. Cizincům v legálním postavení, kteří v České republice přišli o pracovní uplatnění, stát od 16. února 2009 zajišťoval jejich návrat do země původu a poskytl jim tak možnost důstojného návratu.² Celkový počet osob, které odcestovaly z území v rámci tohoto projektu na konci listopadu tvořil již více než 2 000 osob. Projekt byl ukončen 15. prosince 2009.³ Dopady hospodářské krize se výraznou měrou projeví zejména v oblasti zaměstnávání zahraničních pracovníků, jejichž počty se v roce 2009 výrazně snížily (především u občanů Ukrajiny, Vietnamu a Mongolska). S cílem zajistit si i nadále legální pobyt na území, cizinci po ztrátě zaměstnání v průběhu roku 2009 hojně přecházeli na účel pobytu podnikání, nicméně aniž na území následně skutečně začali podnikat. V této souvislosti se u cizinců zvyšuje nejen riziko nelegálního pobytu (z důvodu neplnění účelu, pro který jim byl pobyt povolen), ale rovněž riziko růstu jejich zadlužení (nejen nesplácení dluhů vzniklých se zajištěním odchodu ze země, ale i růst dluhu vůči českému státu vzhledem k neplacení povinných sociálních, zdravotních a daňových odvodů). Důsledky tohoto jednání lze očekávat v roce 2010.

Hospodářská krize rovněž ovlivnila rozmístění cizinců jak v ČR tak v rámci jednotlivých regionů. V souvislosti se ztrátou pracovního uplatnění byly u cizinců zaznamenány zvýšené přesuny v rámci České republiky. Cizinci směřovali zejména z menších regionů do velkých měst s větší koncentrací cizinců a vyšší nabídkou pracovního uplatnění.

1 Usnesení vlády č. 171 ze dne 9. února 2009 k „Zajištění bezpečnostní situace České republiky v souvislosti s propouštěním zahraničních pracovníků v důsledku hospodářské krize“. Tímto usnesením vláda schválila souhrn komplexních opatření, jejichž cílem bylo předejít možným bezpečnostním rizikům spojeným s pobytem většího množství cizinců v bezprizorní situaci na území ČR a poskytnout pomoc cizincům v nouzi.

2 I. fáze projektu dobrovolných návratů pro legálně pobýající cizince byla spuštěna na základě usnesení vlády č. 171/2009. Vzhledem k vysokému zájmu cizinců o účast v projektu a naplnění předpokládané kapacity 2 000 osob, byla na základě usnesení vlády č. 588 ze dne 4. května 2009 k „Projektu dobrovolných návratů – II. fáze“ od 31. července 2009 spuštěna II. fáze projektu.

3 Od 15. září do 15. prosince 2009 byl rovněž realizován projekt dobrovolných návratů pro cizince, kteří v ČR pobývají nelegálně. Do tohoto projektu bylo zaregistrováno 169 osob. Usnesení vlády č. 589 ze dne 4. května 2009 k Dobrovolným návratům nelegálně pobývajících cizinců.

S tím, jak i nadále přetrvávají omezené možnosti pracovního uplatnění, se vedle problémů bezpečnostně-imigračních začínají ve větší míře nově vyskytovat rovněž problémy integračně-sociální spojené s rizikem sociálního vyloučení některých skupin cizinců pobývajících na území ČR. Potenciálním rizikem může být rovněž nárůst xenofobních nálad mezi většinovou populací a s tím spojené extremistické projevy, a to zejména v oblastech s vyšším podílem cizinců.

b) Změny v oblasti integrace

Integrace je přímo provázána s legální imigrací. Imigrace musí být bezprostředně následována integračními opatřeními, která cizincům napomohou začlenit se do společnosti. Cílem je efektivní řízená legální imigrace do ČR přímo podpořená integračními opatřeními.

Na změny v migrační situaci reagovala politika integrace, a to jak na úrovni státu, tak na úrovni regionální a lokální státní správy a samosprávy. Integrační politika se zaměřila na:

- systematické monitorování a vyhodnocování situace a postavení cizinců v ČR,
- intenzivní integrační opatření v místech významného soustředění cizinců,
- spolupráci s regionální a lokální veřejnou správou,
- rozšíření spektra subjektů podporujících integraci, jejich vzájemnou spolupráci a sdílení zkušeností.

Významně byla posílena opatření ke zvýšení efektivnosti integračních opatření stejně jako rozsah informací ve vztahu k cizincům a pro cizince.

Zároveň byla rozšířena cílová skupina integračních opatření, která byla nadále adresována nejen cizincům legálně žijícím na území ČR déle než 1 rok, ale i nově příchozím cizincům z třetích zemí. Integrační politika se výrazně zaměřila na integraci dětí a mládeže z řad imigrantů. Širší záběr integrace byl umožněn také využitím nového finančního zdroje Evropské Unie – Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (dále jen „EIF“).

2. MV jako koordinátor realizace KIC

Ministerstvo vnitra bylo usnesením vlády č. 979 ze dne 23. července 2008 pověřeno koordinací realizace Koncepce integrace cizinců. V roce 2009 vycházelo z úkolů stanovených usnesením vlády č. 183 ze dne 16. února 2009 ke Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců.

Koordinace:

V rámci koordinace aktivit ministerstev zorganizovalo MV řadu bilaterálních jednání i společné meziresortní porady v rámci grémia zástupců resortů. Jednání se zaměřila především na projednání aktuálních potřeb a problémů integrace případných legislativních změn, rozdělení finančních prostředků na dotace resortů na rok 2010 ze státního rozpočtu.⁴

Průběžná komunikace a konzultace probíhaly mezi MV a nestátními neziskovými organizacemi (dále jen NNO); tématem byly informace o nových integračních opatřeních, vzájemná reflexe zkušeností a poznatků o situaci cizinců a projednání návrhů na její řešení, potřebnost upřesnění informací vč. zadání výzkumů, koordinace zaměření budoucích projektů

⁴ včetně doporučení resortům vyhlásit dotační řízení již během roku 2009

a způsob optimálního využití stávajících finančních zdrojů ve prospěch integrace jak ze státního rozpočtu tak z EIF.

Důležitým partnerem pro spolupráci se stala samospráva. V rámci spolupráce s krajskými koordinátory integrace cizinců proběhl na MV seminář k problémům lokálního a regionálního rozměru integrace cizinců, k novým opatřením státu na poli integrace cizinců a k financování aktivit na podporu integrace cizinců. Společných jednání se zúčastnili i zástupci Svazu měst a obcí. Kvalifikované informace poskytované krajskými koordinátory o postavení a potřebách cizinců v jednotlivých regionech, aktivitách regionů a měst i NNO působících v daném kraji atd. poskytují významnou zpětnou vazbu pro další nastavení integrační politiky a podněty k jejím změnám.

Významnou akcí na poli integrace cizinců se stala 1. Konference statutárních měst k integraci cizinců na úrovni samosprávy, Plzeň 2009, uskutečněná v rámci projektu magistrátu města Plzně pod záštitou Ministerstva vnitra.

V rámci spolupráce MV s akademickou sférou došlo ke specifikaci potřeb v rovině výzkumu a odborných šetření.

Monitoring:

V souvislosti se sledováním dopadů ekonomické krize na imigrační situaci v ČR byl nastaven systém komplexního monitoringu všech aspektů spojených s propouštěním zahraničních pracovníků, a to i na regionální úrovni. Na monitoringu situace na území se podílely všechny relevantní instituce řešící v ČR otázky související s cizineckým prvkem a migrací. Nedílnou součástí monitoringu byly rovněž návštěvy vybraných regionů⁵ v rámci Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci, které je stálým analytickým pracovištěm mezirezortního charakteru.⁶

Mezinárodní spolupráce:

Během českého předsednictví došlo k prvnímu setkání Evropského fóra pro integraci (členy Fóra jsou především zástupci občanské společnosti na úrovni členských států a zástupci mezinárodních střešních organizací) a spuštění webových stránek o integraci na úrovni EU – www.integration.eu. Tyto stránky si kladou za cíl přispět především ke zlepšení efektivity integračních politik a k jejich praktickému naplňování v rámci EU za pomoci výměny informací o úspěšných strategiích a podpory vzájemné kooperace.

Dále se ČR aktivně účastnila Konference o indikátorech a zkušenostech v oblasti monitorování integračních politik, která proběhla 15.-16. června 2009 v Berlíně.

V roce 2009 se uskutečnilo šest pracovních setkání Národních kontaktních míst pro integraci (National Contact Points on Integration) - expertní pracovní skupiny při Evropské komisi ustavené v roce 2002 na základě rozhodnutí Rady⁷. V rámci oblasti její působnosti došlo mimo jiné k přípravě Třetí příručky pro integraci a ke svolání mimořádného semináře ohledně nastavení indikátorů integrace na úrovni EU. Na závěr konference v Malmö 14.-16. prosince 2009 byl přijat základní dokument, v jehož rámci jsou navrženy první indikátory na úrovni EU. Pracovní jednání zástupců členských zemí v Kodani zaměřené na otázky prevence radikalizace mládeže z řad imigrantů navázalo na předchozí semináře k tématu Interkulturního dialogu.

⁵ Při výběru konkrétních regionů byla zohledněna jejich „zatíženost“ z pohledu koncentrace pracujících cizinců, informace o výhledovém propouštění cizinců a ukončení platnosti povolení k zaměstnání, eventuálně další poznatky (např. z masmédií). V průběhu roku 2009 se uskutečnilo celkem 12 výjezdů - Mladá Boleslav, Pardubice, Tachov, Brno, Beroun, Liberec, Hradec Králové, Pelhřimov, Plzeň, České Budějovice, Kolín a Kladno, Havlíčkův Brod, Rychnov n. Kněžnou, Ústí n. Labem, Blansko, Ostrava a Praha. Sledování situace pokračuje a návštěvy regionů budou probíhat i nadále.

⁶ Materiál „Dosavadní činnost Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci a vyhodnocení dopadů hospodářské krize v oblasti migrace a bezpečnosti“, který byl vládě předložen pro informaci v prosinci 2009.

⁷ Přijáté na 2455. zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci v Lucemburku ve dnech 14. - 15. října 2002.

Česká republika je prostřednictvím zástupce odboru azylové a migrační politiky MV zastoupena v Radě Evropy v Evropském výboru pro migraci (European committee on migration – CDMG). Tento zástupce byl zároveň zvolen členem Byra CDMG.⁸

Statistika:

V průběhu roku 2009 proběhlo několik expertních jednání zástupců hlavních poskytovatelů statistických dat v oblasti migrace (ČSÚ, MV ČR – OAMP, PČR – SCP), jejímž hlavním cílem bylo zajištění implementace *Nařízení EP a Rady (ES) č. 862/2007 o statistice Společenství v oblasti migrace a mezinárodní ochrany a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 311/76 o sestavování statistik o zahraničních pracovnících* (dále jen Nařízení). Na základě těchto jednání byl stanoven postup dle Nařízení při poskytování statistik Evropské komisi – Generálnímu ředitelství EUROSTAT.

Indikátory integrace cizinců:

V rámci ČR byl podpořen projekt Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí (VÚPSV), který je zaměřen na zkoumání existujících systémů sběru dat a navrhování indikátorů vhodných pro sledování vývoje integrace cizinců. MV ČR úzce spolupracuje se zpracovateli tohoto projektu. V roce 2010 by mělo dojít k nastavení uceleného souboru sledovatelných indikátorů, který bude plnit úlohu systému včasné výstrahy a celkově pomoci s nastavováním vhodných integračních politik ČR.

3. Aktivity resortů k integraci cizinců v r. 2009

Ministerstvo vnitra

Činnost MV se zaměřila na hledání nových nástrojů integrace, které umožnily realizovat integrační opatření na regionální a místní úrovni.

1. Emergentní projekty v r. 2009:

Jedním z nových nástrojů integrace se staly tzv. emergentní projekty, které jsou nástrojem řešení aktuální či potencionální krizové situace ve městech s významným počtem cizinců, kde skokový nárůst počtu cizinců a posléze vzestup počtu cizinců bez zaměstnání, nedostačující kapacita infrastruktury a další průvodní jevy vedly k vzestupu napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli měst.

Emergentní projekty realizovaly magistráty měst v přímé spolupráci s MV. Projekty spočívaly v realizaci komplexního souboru integračních aktivit, aplikovaných na základě vstupního monitoringu postavení cizinců a analýzy problémů v daném městě či městské části. Do projektů byly kromě magistrátu zapojeny i NNO, školy – základní, mateřské, jazykové, umělecké ad., a další subjekty.

8 V CDMG jsou zastoupeny všechny členské státy Rady Evropy a vybrané mezinárodní a mezivládní organizace. V Byru zasedají zástupci 9 členských států a sekretariát z řad pracovníků Rady Evropy. CDMG se zabývá migrací z pohledu lidských práv a zaměřuje se také na oblast integrace a vztahů mezi migranty a hostitelskou společností. V současnosti realizuje Rada Evropy prostřednictvím CDMG především dva projekty, a to „Empowering migrants and strengthening social cohesion“ a „Protecting the human rights and dignity of vulnerable migrants“. Oba projekty jsou rozpracovány do roku 2012 a dělí se na jednotlivá opatření a témata s cílem připravit příslušná doporučení Rady Evropy v dané oblasti.

Emergentní projekty se realizovaly v Havlíčkově Brodě, Pardubicích, Plzni a ve třech městských částech Prahy. Projekt v Plzni navazoval na emergentní projekt realizovaný v roce 2008.

Projekty byly zaměřeny na integraci celých rodin, zejména žen, dětí a mládeže, s důrazem na prevenci vzniku uzavřených komunit. Významným přínosem těchto projektů byla přímá spolupráce všech aktérů integrace v místě, spolupráce s NNO a zejména skutečnost, že odpovědnost za integraci v místě dokázala převzít místní samospráva. Tento typ projektů poskytl městům možnost flexibilně reagovat na místní problémy. Integrovační aktivity byly zaměřeny na:

- poskytování informací a poradenství,
- výuku českého jazyka, doučování
- zvýšení interkulturních i profesních kompetencí příslušných aktérů (úředníci, pedagogové, zdravotníci ad.),
- posílení kontrolní činnosti a operativní výměnu dat a informací.

Kromě uvedených standardních aktivit byla realizována řada nových opatření, jako například⁹:

MČ Praha 12: „Integrace cizinců ze zemí mimo EU se specifickým zaměřením na integraci dětí a mládeže v MČ Praha 12“

Projekt se zaměřil na výuku češtiny, a to nejen na školní děti (vč. individuální či paralelní výuky), ale i na rodiče žáků a na nově příchozí cizince – mládež ve věku po ukončení školní docházky, dále na podporu kontaktů školy s rodiči žáků (tlumočení třídních schůzek, překlady informací školy), na činnost pedagogického asistenta, na ozdravné pobyty společné pro všechny žáky vč. dětí-cizinců. K předání zkušeností školy byla vytvořena příručka „Škola bez bariér“. Dlouhodobě je realizován celoškolní multikulturní projekt „Cesta kolem světa za 90 dní“. V jedné ze škol vznikl Multikulturní klub rodičů pro rodiče žáků českých i cizinců a je vydáván bulletin pro rodiče - cizince v několika jazykových mutacích.

MČ Praha 4: „Integrace dětí cizinců na školách zřizovaných MČ Praha – Libuš“

Tento projekt je vzhledem ke skladbě cizinců v této MČ orientován především na vietnamskou komunitu a jeho významnou součástí je spolupráce s veřejností s cílem preventivně působit proti xenofobním postojům obyvatel MČ. V rámci projektu se kurzy češtiny zaměřily nejen na rodiče dětí – cizinců, ale i na děti-cizince školního i předškolního věku (mateřská škola). Pozornost byla soustředěna na ženy-cizinky, zejména pak na ženy samoživitelky. K podpoře jejich účasti na výuce je zajištěno hlídání dětí během kurzů apod. Je zajištěna pomoc pedagogické asistentky a tlumočnické služby jako nástroj lepší komunikace s rodiči dětí cizinců, jsou organizovány večerní pořady seznamující s českými i vietnamskými tradicemi. Probíhá monitoring zdravotní péče (a jejich případných bariér) poskytovaných zejména ženám a dětem cizinců.

MČ Praha 14: „Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 14“

Mezi hlavní body projektu patří nabídka volnočasových aktivit a služeb pro rodiče na mateřské dovolené a pravidelná setkávání rodičů a jejich dětí, které je zaměřené především na maminky s dětmi (společně cizinců i majority), nabídka účasti na akcích v mateřských a rodinných centrech, společné výlety a víkendové pobyty v přírodě pro děti, interaktivní semináře pro děti a mládež (multikulturní dílny) atd. K aktivitám škol patří i výuka českého jazyka pro rodiče žáků cizinců. Nabídka všech akcí je distribuována formou letáků v několika

⁹ Nejedná se o výčet všech aktivit projektů, ale příklady inovativních či pozoruhodných aktivit.

jazykových mutacích. Veřejnost je s těmito aktivitami seznamována i prostřednictvím Listů Prahy 14.

Havlíčkův Brod: „Sociální začleňování cizinců na území města Havlíčkův Brod“

Výuka pomocí počítačových programů a her ve spolupráci s místní knihovnou, výuka češtiny v rámci výtvarných dílen, odborný seminář pro zdravotnický personál (jak pracovat s cizinci), basketbalový turnaj mezi družstvy místních pěti ZŠ za účasti všech žáků a učitelů škol (společně děti české, vietnamské, mongolské) za přítomnosti regionální TV, společné aktivity žen na mateřské dovolené s dětmi v Mateřském centru, vydání informační příručky s adresářem a popisem všech služeb ve městě včetně slovníků základních pojmů k jednotlivým tématům (ve 3 jazykových verzích).

Pardubice: „Podpora integrace cizinců“

Analýza potřeb cizinců, monitoring lokalit se zvýšeným počtem cizinců, informační mapky se základními informacemi důležitými pro cizince (5 jazykových verzí), velkoplošné informační tabule na frekventovaných místech s přehledem institucí a organizací poskytujících v Pardubicích služby cizincům, vytvoření informačního systému pro pracovníky veřejné správy (web), semináře pro pracovníky veřejných institucí. Dále zpracování informačního manuálu pro rodiče žáků, tlumočení a asistence rodičům při kontaktu se školou. Výstupem směrem k veřejnosti jsou debaty s občany města k tématu cizinci, setkání seniorů k tématu a jednání Dětského a Studentského parlamentu na téma cizinci.

Plzeň: „Integrace cizinců na úrovni samosprávy – řešení problematiky osob migrujících za prací na území města Plzně“

Informační kampaň Osvěta a propagace integrace cizinců v Plzni, Zdravotní karty pro sběr anamnézy (vypracované Střední zdravotní školou v Pardubicích) – překlad do dalších jazyků, ověření jejich využití v praxi zdravotnické i sociální; multikulturní akce Svět začíná v Plzni (kulturní programy, prezentace NNO a aktivit projektu), workshopy o kulturách jednotlivých etnik, informační semináře ke konkrétním tématům propojené s individuálním poradenstvím cizincům, uspořádání 1. konference statutárních měst ČR – Integrace cizinců na úrovni samosprávy Plzeň 2009, vč. vydání sborníku.

Tyto projekty je možno považovat za opakovatelné; výstupy a zkušenosti z nich jsou již aplikovány i v dalších městech.

1. Centra na podporu integrace cizinců:

Nástrojem realizace integrace na regionální úrovni jsou regionální Centra na podporu integrace cizinců (Integrační centra). Vznik těchto center byl podpořen na základě výběrového projektového řízení v rámci nového finančního zdroje EU – Evropského fondu pro integrace příslušníků 3. zemí (EIF). Akce podporované EIF jsou prováděny na základě víceletého programu. Víceletý program je realizován prostřednictvím jednotlivých ročních programů, a stanoví i ukazatele a nástroje na monitorování úspěšnosti realizace jednotlivých projektů.

Integrační centra jsou střediskem integračních aktivit v regionu a zajistí poskytování informací, poradenství, kurzy, socio-kulturní orientaci cizinců ve společnosti. Vytváření platform pro spolupráci v oblasti integrace cizinců v regionu umožní zapojení veškerých subjektů, které mohou přispět k úspěšné realizaci politiky integrace. Úkolem Integračních center je zároveň podpořit rozvoj občanské společnosti prostřednictvím úzké spolupráce a podpory NNO a dalších subjektů v daném regionu.

V roce 2009 byla zřízena Integrační centra v krajích Jihomoravském, Ústeckém, Plzeňském, Moravskoslezském, Zlínském a Pardubickém.

Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců

Jihomoravský kraj zahájil realizaci projektu dne 1. dubna 2009 ve spolupráci s pěti partnery – nestátními neziskovými organizacemi. Prostřednictvím těchto partnerů (NNO) jsou zajišťovány služby sociálního a právního poradenství, kurzy výuky českého jazyka a sociokulturní kurzy. Partneri se též podílejí na monitoringu situace a postavení cizinců v Jihomoravském kraji, podpoře rozvoje občanské společnosti prostřednictvím seminářů ve školách a na multikulturních aktivitách v regionu. V rámci propagace centra a kontaktu s majoritní společností uspořádalo Integrační centrum dne 10. června 2009 úvodní workshop s multikulturním večerem na téma „Tancem proti předsudkům“, dále 3. listopadu 2009 Den cizinců a 3. prosince 2009 Den otevřených dveří. Integrační centrum je zároveň zastřešující organizací celoregionální poradní platformy klíčových aktérů integrace, jejímiž členy jsou m.j. zástupci státních a samosprávních úřadů, sociálních, zdravotnických a vzdělávacích institucí, policie, NNO, zaměstnavatelů atp.)

Centrum na podporu integrace státních příslušníků třetích zemí v Ústeckém kraji

Integrační centrum provozované Poradnou pro integraci, o.s. zahájilo činnost v dubnu 2009 v prostorách Komunitního centra, od září rekonstruovalo nové prostory pro samostatné Integrační centrum. Integrační centrum poskytuje právní a sociální poradenství, nízkoprahové i individuální kurzy českého jazyka a kurzy sociokulturní orientace. Klienti mohou v centru využívat jak služeb internetu, tak knihovny. Integrační centrum v Ústí n.L. se zaměřuje také na volnočasové aktivity, a to především pro děti. Pravidelně organizuje etnické večery – jejich cílem je snaha o zvýšení povědomí majoritní společnosti o kultuře a zvyklostech cizinců žijících v ČR a navázání kontaktů mezi cizinci a majoritní společností. Integrační centrum navázalo spolupráci s další NNO a pravidelně spolupracuje s koordinační skupinou kraje pro integraci cizinců.

Přehled působení Center na podporu integrace cizinců v Moravskoslezském, Zlínském, Plzeňském a Pardubickém kraji.

Tato Integrační centra jsou provozovaná SUZ. Pro veřejnost byla otevřena 1. července 2009. První fáze fungování byla zaměřena na navázání kontaktů s organizacemi, které

v daném regionu na problematice integrace cizinců participují. Nejprve byly uspořádány Dny otevřených dveří Integračních center, kde byla všem partnerům představena plánovaná činnost a nabídnuta možnost spolupráce. Následně ve všech krajích Integrační centra vstoupila do regionálních platforem, zabývajících se problematikou integrace cizinců – v případě Plzeňského a Pardubického kraje šlo o již existující platformy, v případě Zlínského a Moravskoslezského kraje byly tyto poradní platformy nově vytvořeny. Podle dosavadní zpětné vazby ze všech krajů platformy nesporně přispívají ke zlepšení vzájemné komunikace i spolupráce mezi participujícími organizacemi. Současně bylo zajištěno postupné spouštění všech služeb, které jsou zajišťovány buď přímo zaměstnanci Integračních center, nebo ve spolupráci se smluvnímu partnery. Mezi tyto služby patří zejména:

Poradenská a informační činnost: poskytována v Integračních centrech i během terénní práce. Hlavními tématy jsou zejména náležitosti pobytu, sociální pomoci a dávek, zdravotní péče a pojištění, bydlení, vzdělávání a školství. Právní poradenství je zpravidla zajištěno prostřednictvím smluvních partnerů v prostorách Center, vždy pravidelně v určených hodinách. Je úzce spjato s poradenskou a informační činností a v mnoha případech na ni navazuje.

Nízkoprahové a intenzivní kurzy českého jazyka: jejich smyslem je odstraňování jazykové bariéry cizinců. Dosavadní praxe ukázala, že je o tuto službu ze strany cizinců rozhodně největší zájem. Kurzy jsou organizovány ve spolupráci s lektory nebo jazykovými školami jako základní nebo intenzivní, případně specificky zaměřené na nezletilé cizince. Konají se buď v prostorách Center, nebo jinde v rámci daného kraje v závislosti na poptávce ze strany klientů.

Sociokulturní kurzy poskytují cizincům znalosti a dovednosti nutné pro seznámení s podmínkami života v ČR, pomáhají jim orientovat se zejména v sociálním, zdravotním a vzdělávacím systému. Na základě spolupráce s partnery z platformy jsou organizována pravidelná setkání s odborníky na danou problematiku, kteří cizincům poskytnou odpovídající úroveň jimi požadovaných informací. Dosavadní zkušenosti ukazují, že požadavky a potřeby klientů ohledně této služby bývají v konkrétních případech specifické a podobu kurzu je tomu nutné přizpůsobit. Kurzy jsou realizovány v prostorách Center, v případě poptávky ze strany cizinců i jinde v rámci daného kraje.

Provoz internetového pracoviště a knihovny: každé Centrum je vybaveno počítači, přístupnými cizincům během otevíracích hodin. V příštím roce jsou pro klienty plánovány kurzy základní počítačové gramotnosti. Součástí každého Centra je i knihovna, kde si klienti mohou zapůjčit noviny a knihy v anglickém, francouzském, ruském, ukrajinském a vietnamském jazyce.

Propagace tématu integrace cizinců směrem k majoritní společnosti: tyto aktivity jsou zaměřeny zejména na organizaci a zajištění přednáškové a vzdělávací činnosti pro dospívající mládež, především v rámci přednášek na školách. Součástí této činnosti je i organizace společenských, kulturních nebo sportovních akcí, kde dochází k setkání cizinců a majoritní společnosti. Akce tohoto typu byly již úspěšně uspořádány v Pardubicích (Mezinárodní sportovní den, 17.10.2009), ve Zlíně (Poznejte Třetizemě, 12.11.2009), v Plzni (Netradiční tradice, 4.12.2009) i Ostravě (Mbunda Afrika, 10.12.2009). Celkem se těchto akcí zúčastnilo několik tisíc osob ze strany cizinců i majoritní společnosti.

MV uspořádalo k podpoře pracovníků Integračních center **úvodní seminář o integraci** a pobytu cizinců. Pro zvyšování profesních i interkulturních kompetencí pracovníků v oblasti integrace realizovalo MV prostřednictvím Institutu státní správy MV ČR **vzdělávací modul pro pracovníky v oblasti integrace cizinců** formou čtyřdenního certifikovaného semináře (uskutečnil se ve třech turnusech). Vzdělávací modul absolvovali všichni pracovníci Integračních center a dále vybraní pracovníci Odboru azylové a migrační

politiky MV v krajích. Zároveň MV zpracovalo **Manuál pro poskytování poradenství** pro zaměstnance těchto Integrovaných center.

2. Posílení informovanosti:

Průběžně je aktualizována webová stránka k integraci cizinců www.cizinci.cz, která je nadále společným projektem Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva vnitra. Aktualizovány jsou informace na www.mvcr.cz v sekci Azyl, migrace a integrace. Dalším zdrojem informací je sekce Cizinci na portálu portal.gov.cz

Pro zvyšování informovanosti cizinců o jejich právech a povinnostech zajistilo MV aktualizaci a distribuci dvou **informačních publikací**, a to „Informační publikace pro cizince“ v šesti jazykových mutacích (čeština, angličtina, ruština, ukrajinština, vietnamština, mongolština) a „Informace pro cizince s trvalým pobytem v ČR“. Nově byla zpracována příručka „Informační materiál pro cizince k problematice dlouhodobých víz a dlouhodobých pobytů (se zvláštním zaměřením na pobytová oprávnění udělená za účelem zaměstnání)“ v pěti jazykových mutacích. Český statistický úřad vydal v r. 2009 statistickou ročenku v česko-anglické verzi „Cizinci v České republice 2008“ (také na www.czso.cz).

3. Podpora výzkumné činnosti v oblasti integrace cizinců:

MV bylo zadavatelem výzkumu na téma „Míra a rozsah sociálního propadu státních příslušníků Vietnamu, kteří v důsledku ekonomické krize přišli o pracovní uplatnění“. Výzkum se zaměřil na zjištění situace ve vietnamské komunitě v Praze - Libuši. Jeho cílem bylo zjistit, jak se změnila životní podmínky/životní úroveň osob, které v důsledku ekonomické krize ztratily pracovní uplatnění, a jakým způsobem svou situaci řeší. Výzkum měl rovněž pomoci identifikovat rizika, kterým mohou být tyto osoby vystaveny, a zjistit, jaká jsou očekávání ze strany ohrožených příslušníků komunity včetně možností pomoci.

4. Boj proti extremismu:

Za účelem identifikace možnosti prevence rizik, která představuje stávající pravicově extremistická scéna ve vztahu k cizincům na území ČR, uspořádalo MV dvě expertní setkání pro zástupce státní správy i nevládního sektoru. Výsledkem setkání byla zpráva „Prevence rizik extremistických kampaní proti cizincům v ČR“, která bude dále využita při rozvíjení koncepčního přístupu MV jak v oblasti prevence extremismu, tak v oblasti integrace cizinců. Dále MV uspořádalo workshop pod názvem „Cizinci v ČR, přídavný motor rozvoje nebo břemeno?“¹⁰. S cílem předcházet extremismu mladé generace byl MV v Ústeckém kraji podpořen projekt „Prevence extremismu na základních školách“.

5. Výuka a zkouška z českého jazyka:

Povinnost cizince prokázat znalost českého jazyka se od 1. ledna 2009 stala jednou z podmínek pro získání povolení k trvalému pobytu. Usnesením vlády ČR ze dne 14. května 2008 č. 538 byl přijat „Systém výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu“. Cizinci mohou skládat zkoušku na odpovídající úrovni

¹⁰ Ve spolupráci MV s Fakultou humanitních studií UK a Gabal, Analysis & Consulting v prosinci 2009.

(A 1 podle SERRJ) na více než 50-ti místech v ČR s tím, že náklady na zkoušku jsou za cizince hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím poukazů vydávaných Ministerstvem vnitra¹¹.

V roce 2009¹² vydalo MV cizincům celkem 4 673 poukazů na bezplatnou zkoušku z českého jazyka pro potřeby žádosti o povolení trvalého pobytu na území ČR. MV se podílelo spolu s MŠMT na zpracování Systému výuky a zkoušek, na informační kampani k této zkoušce i na přípravě informační webové stránky www.cestina-pro-cizince.cz. Tuto informační webovou stránku provozuje od června 2008 z pověření MŠMT Výzkumný ústav pedagogický, přímo řízená organizace MŠMT.

6. Policejní školství:

V rámci projektu **Jazykové mosty**, za který Vyšší policejní škola a Střední policejní škola (dále jen „VPŠ a SPŠ“) MV v Praze obdržela v listopadu 2009 **Evropskou jazykovou cenu LABEL 2009**, byla dokončena tvorba čtyř jazykových modulů (AJ, NJ, RJ, ROM). Moduly mají usnadnit komunikaci mezi policisty a příslušníky menšin či cizinců v typických situacích policejní praxe.

VPŠ a SPŠ v Praze se zaměřily na otázky diversity; podílejí se např. na přípravě a prezentaci společného vzdělávacího programu „Management of Diversity“ či na rozšíření networku pro Evropskou rozmanitost v policejní práci. Součástí běžné výuky základní odborné přípravy policistů jsou ve všech policejních školách MV témata interkulturních vztahů, menšin, rasismu a diskriminace, a to zejména z hlediska psychologie a práva.

Obsahem pracovních jednání styčných důstojníků pro menšiny pod záštitou Odboru bezpečnostní politiky bylo v r. 2009 vzdělávání za účasti externích lektorů na téma kulturních specifíků cizinců žijících na území ČR.

Financování:

V roce 2009 byla na integraci cizinců určena vládou ČR částka **23 512 500,- Kč**.

Dalším hlavním zdrojem pro financování integrace cizinců byl v roce 2009 Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF). V roce 2008 byl zpracován návrh víceletého programu EIF na období 2007 – 2013, který byl následně schválen Evropskou komisí a v roce 2009 mohlo dojít k prvnímu uvolňování financí. Víceletý program je rozpracováván v jednotlivých ročních programech, které opět podléhají schválení Evropské komise.

Podpořena byla opatření zaměřená na:

- postupné zřízení a provoz regionálních Center na podporu integrace cizinců v jednotlivých krajích ČR.
- zapojení hostitelské společnosti do procesu integrace;
- posilování mezikulturních kompetencí zaměstnanců státní správy;
- poskytování asistenčních služeb příslušníkům třetích zemí;
- výměnu zkušeností, osvědčených postupů a informací v oblasti integrace mezi členskými státy EU, atd. (*viz: soupis projektů podpořených z EIF v příloze V*).

V rámci Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí 2007-2013 byla dále žadatelům během roku 2009 uvolněna částka **27 408 458,- Kč** (částka je uváděna bez spolufinancování zajištěného žadatelem v minimální výši 25%).

¹¹ Pokud cizinec u zkoušky neuspěje, další pokus o složení zkoušky je již na náklady cizince.

¹² od 1. ledna do 18. prosince 2009. V též období bylo vydáno 7 219 povolení k trvalému pobytu

Mimo tyto zdroje došlo k vyčlenění dalších větších částek na podporu integrace cizinců z:

- finančních prostředků poskytnutých na sociální služby s místní/regionální působností ze státního rozpočtu pro rok 2009 (6 901 000,- Kč);
- finančních prostředků Evropského sociálního fondu, Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen „OPLZZ“), v rámci oblasti podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb, výzva č. 21 – Podpora sociální integrace a sociálních služeb (28 780 314,- Kč – projekty trvají 24 nebo 36 měsíců);
- finančních prostředků v rámci oblasti podpory 3.3 OP LZZ Integrace sociálně vyloučených skupin, výzva č. 3.1. (14 630 521,- Kč – projekty trvají 24 měsíců).

Další případné menší zdroje (kraje, obce, nadace, ambasády, atd.) zde nejsou uváděny pro jejich obtížnou monitorovatelnost.

Lze konstatovat, že v roce 2009 se podařilo pro oblast integrace cizinců získat doposud nejvyšší finanční zdroje. Určitým problémem však může být nutnost kofinancovat projekty některých fondů ze zdrojů žadatele nebo ze státních dotací.¹³

Ministerstvo zdravotnictví

Posílení informovanosti:

Ministerstvo zdravotnictví v roce 2009 implementovalo na www.mzcr.cz multimediální prezentaci obsahující informace pro cizince ze třetích zemí v češtině, angličtině, vietnamštině, ukrajinštině a ruštině.

Výuka českého jazyka:

Ministerstvo zdravotnictví ukončilo realizaci jazykového vzdělávání (prohlubování, proškolení) českého jazyka pro skupinu cizinců ze třetích zemí (celkem 28 osob) zaměstnaných v resortu zdravotnictví. Realizátorem byla Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.

Ministerstvo zdravotnictví vydalo vyhlášky č. 188/2009 Sb. a č. 189/2009 Sb. s účinností od 1. 7. 2009, kterými se stanoví mj. i zkušební řád pro aprobační zkoušky (tj. zkoušky při uznávání kvalifikace zdravotnického pracovníka ze třetí země).

Zdravotní pojištění cizinců:

Doposud nedošlo ke splnění úkolů uložených usnesením vlády č. 126/2007 a následně č. 259/2008 (opatření 6.1.-6.3.) k řešení problematiky spojené se zdravotním pojištěním cizinců.

Změnu, která se ovšem netýká výše zmíněné problematiky, přináší nový zákon o pojišťovnictví¹⁴ (zákon č. 277/2009 Sb.), v jehož souvislosti nabude účinnosti také zákon č. 278/2009 Sb. o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o pojišťovnictví. Změna se týká cizinců pobývajících na území na základě pobytu nad 90 dnů, kteří se budou muset nově (ve

¹³ U projektů, kde je požadováno 25% dofinancování, je - zejména u projektů s vyšším rozpočtem – zajištění této kofinance značnou překážkou pro žadatele. V důsledku toho může nastat situace, kdy nebudou vyčerpány všechny prostředky vyčleněné na tuto oblast v rámci fondů.

¹⁴ Zákon o pojišťovnictví a dále zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s jeho přijetím spadá do působnosti České národní banky, která by tak měla zajistit dohled nad uzavíráním cestovního pojištění a vůbec působení pojišťoven, které cestovní pojištění nabízejí. Zákon nabývá účinnosti od 1.1. 2010.

znění § 180j zákona č. 326/1999 Sb.) prokazovat dokladem o cestovním zdravotním pojištění, který vystavila pojišťovna, která je oprávněna provozovat toto pojištění na území ČR

Financování:

Částku přidělenou ze státního rozpočtu na realizaci Koncepce integrace cizinců pro rok 2009 ve výši 1 425 000,- Kč Ministerstvo zdravotnictví plně vyčerpalo. Z této částky byl financován projekt jazykového vzdělávání se zřetelem na střední zdravotnický personál a projekt multimediální aplikace zpracování informací pro cizince ze třetích zemí

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) v roce 2009 pokračovalo v plnění úkolů stanovených v resortním materiálu *Aktualizovaný Plán integrační politiky MPSV* a v realizaci úkolů, které byly schváleny usnesením vlády č. 183 ze dne 16. února 2009 ke *Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2008*.

Zjednodušení administrativní náročnosti zaměstnávání cizinců:

Novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti¹⁵ nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2009 a přinesla i změny v oblasti zaměstnávání zahraničních pracovníků, které přispívají k možnosti ekonomické a sociální integrace cizinců.:

- maximální doba **platnosti povolení k zaměstnání** a jeho **prodloužení** byla zvýšena na **2 roky**. K žádosti o povolení k zaměstnání se již nevyžaduje předložení lékařského potvrzení;
- byl zaveden zvláštní typ dlouhodobého pobytu za účelem zaměstnání, tzv. **zelená karta**, která je duálním dokladem o povolení k zaměstnání i k pobytu. Vydává je Ministerstvo vnitra České republiky, a to ve 3 kategoriích; MPSV spravuje centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zelené karty.
- **přístup na trh práce bez povolení k zaměstnání byl na základě uvedené novely rozšířen i pro cizince, který :**
 - se na území ČR soustavně připravuje na budoucí povolání,
 - získal střední nebo vyšší odborné vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání v konzervatoři za specifických podmínek,¹⁶ pobývá na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny za specifických podmínek.¹⁷
- po dobu 60 dní za účelem hledání nového zaměstnání byla zavedena tzv. ochranná lhůta pro cizince, jejichž zaměstnání skončí bez jejich zavinění před uplynutím platnosti povolení k zaměstnání,
- pro zaměstnavatele byla zrušena povinnost mít povolení úřadu práce k získávání zaměstnanců ze zahraničí. K vyslání cizince mimo místo výkonu práce uvedené na povolení k zaměstnání již není třeba tuto skutečnost hlásit úřadu práce, resp. vyřizovat nové povolení k zaměstnání v případě dlouhodobějšího vyslání.

¹⁵ V roce 2008 byl přijat zákon č. 382/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, a rovněž některé další související zákony.

¹⁶ podle zákona č. 561/2004 Sb., tzv. „školský zákon“ nebo vysokoškolské vzdělání podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

¹⁷ Jde-li o společné soužití rodiny s cizincem, jenž má statut dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území nebo dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu Evropské unie, a kteří během tohoto pobytu byli na území ČR zaměstnáni na základě povolení k zaměstnání nebo zelené karty minimálně po dobu 12 měsíců.

Seznam dlouhodobě neobsazených míst:

V seznamu¹⁸ jsou uvedena čtvrtletně evidovaná volná místa v členění podle tříd KZAM (tj. klasifikace zaměstnání), okresů (případně za celou ČR) a délky doby neobsazenosti. Na stejném místě je i statistika *Analýza poptávky po pracovní síle a nabídky pracovní síly*, ve které je možné dohledat, ve kterých třídách KZAM jsou volná pracovní místa, která je zaměstnavatel ochoten obsadit cizinci. Lze tedy dovodit, ve kterých třídách KZAM se vyskytují dlouhodobě neobsazená pracovní místa a jaký je zájem zaměstnavatelů na tato místa přijímat cizince.

Profesní vzdělávání pracovníků přicházejících do styku s cizinci:

Úřady práce věnují pozornost zvyšování profesního vzdělávání pracovníků přicházejících do styku s cizinci. MPSV realizovalo dva semináře pro zaměstnance úřadů práce, kteří přicházejí do kontaktu s cizinci. Pro zaměstnance MPSV byl realizován jeden prezenční seminář „Interkulturní komunikace“. Oddělení vzdělávání a podpory výzkumu ve spolupráci s Institutem státní správy realizovalo pro zaměstnance úřadů práce a zaměstnance MPSV e-learningový kurz „Úvod do problematiky interkulturní komunikace“.

Kurzy českého jazyka v rámci rekvalifikačních kurzů pro cizince:

V roce 2009 bylo v evidenci úřadů práce 6 515 uchazečů z řad cizinců, z tohoto počtu jich 157 projevilo zájem o kurz českého jazyka v rámci rekvalifikace, tj. 2,4 %. Kurzu se však zúčastnilo jen 59 cizinců. 11 absolventů kurzu se umístilo na trhu práce.

V porovnání se srovnatelným obdobím loňského roku se počet cizinců v evidenci úřadů práce snížil o 2 910. Počet zájemců o kurz českého jazyka vzrostl pouze nepatrně (o 1 %). Nejvíce cizinců je evidováno v Jihomoravském kraji, Ústeckém kraji a Praze. Zájemců o rekvalifikaci bylo nejvíce v Jihomoravském kraji a v Praze.

Příčinami malého počtu realizovaných kurzů je malý zájem cizinců o kurzy českého jazyka v rámci rekvalifikace (na rozdíl od značného zájmu cizinců o obecné kurzy českého jazyka). Značný vliv na celou oblast rekvalifikací má hospodářská krize, která je spojena s poklesem volných míst a obtížností uplatnění uchazečů o zaměstnání na trhu práce. – absolvování rekvalifikačního kurzu češtiny tedy pro cizince neznamena perspektivu získání nového zaměstnání. Důvodem malého počtu rekvalifikačních kurzů češtiny jsou i vysoké náklady na realizaci kurzů související převážně s nutností individuálního zabezpečování této realizace.

Činnost na poli integrace cizinců v rámci působnosti Státního úřadu inspekce práce:

Cílené sledování podnětů občanů podle jejich státní příslušnosti provádí Státní úřad inspekce práce od 1.1.2009.¹⁹

Kontrolami oblastních inspektorátů práce byly zjištěny nedostatky v oblasti neinformování zaměstnanců o podmínkách pracovního poměru, nezajištění lékařské vstupní prohlídky a nevyplacení mzdy za vykonanou práci. Kontrolami nebylo zjištěno nerovné zacházení z důvodu jiné státní příslušnosti. Za zjištěná porušení nebyly orgány inspekce práce uloženy zaměstnavatelům sankce.

¹⁸ Seznam je možné dohledat na *Integrovaném portálu MPSV* (www.portal.mpsv.cz) v sekci *Zaměstnanost – Statistiky – Nabídka a poptávka na trhu práce – Analýza neobsaditelnosti volných pracovních míst podle KZAM*.

¹⁹ Ke dni 19.10.2009 bylo podáno osobami s jinou státní příslušností než ČR celkem 28 podnětů ke kontrole, z toho 16 z řad ukrajinských občanů, 2 z řad občanů RF a po jednom z řad občanů Běloruska a USA. 8 podnětů bylo anonymních. Šetřeno kontrolou bylo k uvedenému datu 17 podnětů, z toho 5 oprávněných, 5 částečně oprávněných, 3 neoprávněné a 4 neprokázané

Státní úřad inspekce práce zahrnul do plánu kontrol na rok 2009 hlavní úkol „Dodržování pracovněprávních předpisů při zaměstnávání zaměstnanců agenturami práce, včetně BOZP“. **Oblastní inspektoráty práce provedly v roce 2009 (k 19.10.2009) 60 kontrol a za porušování pracovněprávních předpisů uložily těmto agenturám pokuty v celkové výši 890 tis. Kč.**

K zajištění informovanosti vydává Státní úřad inspekce práce materiály týkající se problematiky pracovních vztahů a podmínek, které jsou umístěny na jeho webových stránkách a šířeny v tiskové podobě. V minulých letech byly zpracovány a aktualizovány letáky k jednotlivým pracovněprávním problematikám k praktickému využití cizinci, a to v angličtině, polštině a ukrajinštině, v roce 2009 v rumunštině a vietnamštině. Byl zpracován informační leták obsahující a shrnující základní zásady pracovněprávních vztahů v ČR. Distribuován bude v jazykových mutacích během roku 2010.

Problematika nezletilých cizinců bez doprovodu:

Na přelomu roku 2008 a 2009 **vytvořilo MPSV metodické doporučení** pro orgány sociálně-právní ochrany dětí v oblasti nezletilých dětí-cizinců bez doprovodu zákonných zástupců. „Prostřednictvím krajských úřadů na obecní úřady obce s rozšířenou působností byl rozšířen leták „*Nezletilý-cizinec bez doprovodu*“. Problematice nezletilých dětí-cizinců je věnována zvýšená pozornost na pravidelných poradách pracovníků MPSV s pracovníky krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy a v několika krajích bylo věnováno zvláštní samostatné školení pro pracovníky obecních úřadů obce s rozšířenou působností. MPSV úzce spolupracuje s MV ČR na metodice, která se zaměřuje na oblast obchodování s lidmi s důrazem na kategorii dětí-cizinců.

MPSV je také partnerem organizace IOM v projektu „Zvyšování informovanosti nezletilých bez doprovodu (NBD) o jejich právech“, a to prostřednictvím informační kampaně vč. její přípravy. MPSV je v úzkém kontaktu s řadou nestátních organizací při řešení individuálních případů dětí-cizinců, popř. rodin cizinců; aktivně se účastní jednání Meziresortní pracovní skupiny a nestátních neziskových organizací pro řešení situace nezletilých cizinců na území ČR.

Bylo přijato usnesení vlády ČR č. 883, o Národním akčním plánu k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009 až 2011. MPSV zakládá pracovní skupinu pro problematiku dětí-cizinců z pohledu jejich diagnostiky, která je zaměřena na identifikaci jejich ohrožení.

Podpora výzkumné činnosti v oblasti integrace cizinců:

MPSV podpořilo v rámci výzkumu několik dlouhodobých projektů. Projekt „Moving Societies Towards Integration“²⁰ a „Projekt monitoring pracovních migrací v ČR“²¹.

Informační zdroje k integraci cizinců a pro cizince:

Od roku 2008 spolupracuje MPSV a MV na provozu webové stránky www.cizinci.cz. Dalším zdrojem informací týkající se integrace cizinců je sekce Integrace cizinců na oficiálních internetových stránkách MPSV <http://www.mpsv.cz>. MPSV vydalo informační leták pro cizince o změnách vyplývajících z novely zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti,

20 Jde o projekt Evropské komise, který probíhá od prosince 2008 ve vybraných členských zemích EU: Belgii, České republice, Finsku, Itálii, Německu, Portugalsku a Velké Británii. Přizvanou zemí v roli pozorovatele či komentátora je Turecko. Projekt sleduje otevřenost institucí v různých sociálních sub-systémech vůči kulturně rozmanité klientele. V ČR je zaměřen na instituce působící na trhu práce. Řešitelé Milada Horáková a Pavel Bareš z Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí.

21 Dlouhodobý projekt monitoringu pracovních migrací v ČR probíhá ve VÚPSV od roku 1991. Tento projekt vyústil v roce 1998 v Bulletin Mezinárodní pracovní migrace v ČR vydávaný ve VÚPSV s periodicitou 6 měsíců a v každoroční zprávu o vývoji pracovních migrací v ČR. Projekt je financován z prostředků VÚPSV a jeho výstupy jsou dostupné na webových stránkách VÚPSV. Zde jsou také přístupny publikační výstupy z tématicky zaměřených konferencí a seminářů.

a ze změny v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Zmíněné změny nabyly účinnosti od 1. 1. 2009. Leták byl distribuován na úřady práce, krajské úřady, nestátní neziskové organizace, Integrovaná centra, atd. v pěti jazykových mutacích.

Mezinárodní kontext a zapojení do mezinárodních institucí:

Zástupci MPSV se i v roce 2009 účastnili zasedání expertní pracovní skupiny při Evropské komisi National Contact Points on Integration. Dále se podíleli na aktivitách expertních výborů Rady Evropy.

- **Sjednávání dvoustranných smluv o sociálním zabezpečení a přeshraniční spolupráci:**

Rusko: v roce 2008 ČR a vypověděla Dohodu mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení ze dne 2. 12. 1959, jejíž platnost skončila dnem 31. 12. 2008. Ke sjednání nové smlouvy nedošlo z důvodů na ruské straně.

USA: smlouva s USA o sociálním zabezpečení vstoupila v platnost 1.1.2009. Poté se na žádost americké strany zahájilo jednání o dodatečném zahrnutí odvětví zdravotního pojištění do textu smlouvy, jehož smyslem je vyloučit dvojí platby na zdravotní pojištění v USA i v ČR. Konkrétní návrh by měl být projednán v řádném legislativním procesu v roce 2010.

Austrálie: smlouva o sociálním zabezpečení byla podepsána v září 2009, v roce 2010 se očekává schválení v Parlamentu ČR a vstup v platnost koncem roku 2011.

Moldavsko: v roce 2008 proběhla jednání o smlouvě o sociálním zabezpečení s Moldavskou republikou. Finalizace textu se předpokládá v roce 2010.

Indie: smlouva o sociálním zabezpečení mezi ČR a Indickou republikou byla dokončena a schválena vládou ČR (usnesení 18/2009). K podpisu však ještě nedošlo, neboť indická strana požádala, aby do textu bylo zahrnuto zdravotní pojištění. Tento požadavek, který by si na české straně vyžádal nové projednání ve vládě, indická strana definitivně nepotvrdila; předpokládá se, že se k němu uskuteční další jednání delegací obou zemí.

Mongolsko: v září 2009 proběhlo druhé kolo jednání o smlouvě o sociálním zabezpečení v Mongolsku, v jehož rámci byl dokončen text smlouvy.

- **Aktivity MPSV v oblasti integrace cizinců v rámci českého předsednictví EU:**

Ve dnech 26. – 27. 2. 2009 MPSV uspořádalo v rámci předsednictví ČR v EU **mezinárodní konferenci** na téma „**Posilování konkurenceschopnosti EU – potenciál migrantů na trhu práce.**“ Konferenci se zúčastnilo celkem 141 účastníků; pro potřeby konference byla vydána informační brožura o integraci cizinců v ČR (v českém a anglickém jazyce).

Dále Světová banka na zadání MPSV vypracovala studii „*Foreign-born Population in the EU and their contributions to National Tax and Benefit Systems*“, která se zabývala ekonomickým přínosem migrantů pro EU/ jednotlivé členské státy EU/ vybrané členské státy EU/ ČR. Studie byla prezentována na výše zmíněné konferenci a dále na jednání MISEP v březnu 2009.

Financování:

a) Podpora projektů v oblasti podpory integrace cizinců ze státního rozpočtu ČR

MPSV v roce 2009 vypsaló výběrové dotační řízení v oblasti podpory integrace cizinců na poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu. Podpora projektů, na kterou bylo přiděleno MPSV 7 125 tis. Kč, byla cílena do následujících tří aktivit:

1. Podpora aktivit směřujících k usnadnění vstupu/udržení se (k pracovnímu uplatnění) cizinců s trvalým či dlouhodobým pobytem na trh práce a aktivit cílených na podporu informovanosti zaměstnavatelů cizinců.
2. Podpora aktivit zaměřených na sociální začleňování zranitelných skupin imigrantů, zejména žen a dětí.
3. Podpora rozvoje vztahů mezi cizinci a členy majoritní společnosti v rámci jejich sociálního začleňování.

Z celkového počtu 29 obdržených žádostí o dotaci bylo podpořeno 21 projektů za 6 489 185,- Kč. MPSV zadalo v roce 2009 veřejnou zakázku malého rozsahu na „Poskytování technické asistence při realizaci dotačního řízení MPSV v oblasti podpory integrace cizinců.“ Veřejnou zakázku pro MPSV realizovala Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS) za finanční částku 544 531,- Kč.

b) Podpora projektů v rámci operačního programu Lidské zdroje - integrace sociálně vyloučených skupin

V rámci oblasti podpory 3.3 OP LZZ Integrace sociálně vyloučených skupin byla dosud vyhlášena jedna výzva (od 1. 12. 2008 do 27. 2. 2009). V rámci výzvy č. 31 bylo předloženo 330 projektových žádostí, z nichž bylo k realizaci vybráno 61 projektů – z nich tři jsou zaměřené na cílovou skupinu cizinců (*viz část V. Přílohy*), která je ve výzvě definována jako „imigranti a azylanti“. V rámci oblasti podpory 3.3 OP LZZ se jedná o grantové projekty s maximální dobou trvání 2 roky a výší podpory do 6 milionů Kč včetně.

c) Projekty podpořené v oblasti sociálních služeb

Od 1.1. 2007 nabyt účinnosti zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v němž je přímo zakotveno, že na poskytnutí sociálních služeb a příspěvku na péči mají při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně nárok mimo jiné také cizinci, kterým bylo uděleno povolení k dlouhodobému pobytu po dobu delší než jsou 3 měsíce (přesný výčet okruhu oprávněných osob je uveden v § 4 cit. zákona). **Ze státního rozpočtu pro rok 2009** bylo na sociální služby s místní/regionální působností poskytnuto **6 901 000,- Kč**. Jedná se především o poskytování sociálního poradenství cílové skupině imigrantů a azylantů. (*viz: V. Příloha*)

d) Projekty podpořené z finančních prostředků Evropského sociálního fondu, Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, v rámci oblasti podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb.

Od 21. srpna 2008 do 13. října 2008 bylo možné žádat o finanční podporu v rámci výzvy č. 21 (Výzva pro předkládání grantových projektů - Podpora sociální integrace a sociálních služeb), na kterou byla vyčleněna celková částka 129 000 000,- Kč. Cílem podpory bylo sociální začleňování sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením, včetně odstraňování bariér v jejich přístupu ke vzdělávání a k zaměstnání, cestou zajištění a zvyšování dostupnosti, kvality a kontroly služeb. Mezi cílové skupiny patří mimo jiné imigranti a azylanti. V následující tabulce je uveden přehled podpořených projektů (cílová skupina cizinci) v celkové alokaci 28 780 314,- Kč.

Tabulka č. 2: podpořené projekty – cílová skupina cizinci (Oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb, Výzva č. 21 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb)

Žadatel	Název projektu	Schválená výše dotace	Typ organizace
Evropská kontaktní skupina v ČR	Šance - Práce - Integrace!	5 843 935,- Kč	občanské sdružení
Poradna pro integraci, o.s.	Základní kroky pro integraci cizinců	4 637 536,- Kč	občanské sdružení
Organizace pro pomoc uprchlíkům	Odborné soc.poradenství, pomoc při integraci na trhu práce	6 029 012,- Kč	občanské sdružení
Iuridicum Remedium, o.s.	Profesionální právní pomoc	4 015 422,- Kč	občanské sdružení
SOZE - sdružení občanů zabývajících se emigranty	Okraj	8 254 408,- Kč	občanské sdružení
Celková částka		28 780 314,- Kč	

Tabulka č. 3: Projekty podpořené z finančních prostředků v rámci oblasti podpory 3.3 OP LZZ Integrace sociálně vyloučených skupin, výzva č. 3.1.

Název organizace	Název projektu	Schválená dotace	Délka trvání projektu
Organizace pro pomoc uprchlíkům	Uplatněte se!	5 996 635,- Kč	24 měsíců
Centrum pro integraci cizinců	Najdi svou cenu! Podpora znevýhodněných cizinců při vstupu na trh práce ve Středních Čechách	3 572 770,- Kč	24 měsíců
Farní charta Starý Knín	Pracovní příležitosti v sociální oblasti a reintegrace na trh práce	5 061 114,- Kč	24 měsíců
Celková částka		14 630 521,- Kč	

Další výzvou v rámci oblasti podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb je výzva č. 43 nesoucí stejný název jako výše zmíněná výzva č. 21 a je na ní vyčleněna také částka 129 000 000,- Kč. Výzva je rozdělena do dvou aktivit (A a B) se stejnými podmínkami k poskytnutí dotace, pouze s tím rozdílem, že přímo stanovená cílová skupina cizinců je zahrnuta pouze v aktivitě B (cizinci ze třetích zemí legálně pobývající na území ČR déle než jeden rok). Výzva byla vyhlášena pro období od 2. července 2009 do 31. srpna 2009, a tudíž ještě nejsou známy podpořené subjekty ani celková výše podpory.

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

1. Výuka českého jazyka pro děti - cizince

- Metodické postupy při výuce dětí cizinců

MŠMT bylo uloženo usnesením vlády č.259 ze dne 17.3.2008 doporučit ředitelům škol metodický pokyn pro výuku češtiny dětí cizinců (opatření 1.2.1.) - termín splnění: průběžně. Na metodickém postupu MŠMT průběžně pracuje. Na vytvoření materiálu spolupracuje MŠMT s Výzkumným ústavem pedagogickým (dále je „VÚP“) s tím, že vzhledem k náročnosti zpracování metodiky (různé věkové rozpětí žáků a rozdílné mateřské jazyky) je nutné nejprve provést analýzu dostupných podkladů a zmapovat způsoby řešení dané problematiky v ostatních evropských vzdělávacích systémech.

Jelikož se jedná o složitý a komplexní úkol a vzhledem k tomu, že není dostatek podkladového materiálu, zpracoval VÚP zatím stručnou analýzu dostupných materiálů a

zmapovat způsoby řešení problematiky vzdělávání žáků cizinců v ostatních evropských vzdělávacích systémech a v ČR.“ MŠMT si uvědomuje naléhavost a potřebnost řešení tohoto úkolu, avšak rychlost plnění tohoto úkolu ovlivňují mimo jiné i faktory, které nelze předvídat. např. krácení finančních prostředků, které zapříčinila finanční krize.

V souvislosti se zvyšujícím se počtem základních škol, které řeší problematiku vzdělávání žáků cizinců, byl VÚP pověřen shromážděním materiálů, které ve školách vznikají - např. jako příklady dobré praxe. Materiály budou vyhodnoceny a průběžně zveřejňovány na Metodickém portálu www.rvp.cz.

- Zajištění bezplatné výuky češtiny v základním vzdělávání také pro děti z třetích zemí:

MŠMT bylo usnesením vlády²² opakovaně uloženo provést legislativní opatření k zajištění bezplatné přípravy v českém jazyce i pro děti-cizince z třetích zemí. Úkol dosud nebyl splněn. Bezplatná výuka češtiny na základních školách je doposud zajištěna pouze pro děti z EU, nikoli pro děti z třetích zemí (mimo EU)²³.

MŠMT nyní na vnitroresortní úrovni zpracovává podnět k legislativnímu opatření k zajištění bezplatné přípravy v českém jazyce k začlenění do základního vzdělávání dětí – cizinců z třetích zemí. Jedná se o téma s velkým nárokem na státní rozpočet. Finanční náročnost odhaduje MŠMT na cca 8–10 mil. Kč ročně.

Činnost MŠMT pokračovala v roce 2009 z předchozích let, např. implementací právních předpisů novelizovaných v roce 2007 (především novela školského zákona č. 343/2007 Sb., dále § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání). V roce 2009 se zpracovávaly novelizace vyhlášek č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Nově je zaváděn systém vyrovnávacích opatření určených zejména jako podpora žákům se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním.

Školské zařízení MŠMT pro děti - cizince zajišťuje pro děti - cizince ústavní a ochrannou výchovu v **Zařízení pro děti – cizince**. Zařízení poskytuje péči dětem, které nejsou občany ČR a splňují podmínky stanovené § 2 odst. 2 a 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 272/2001 Sb. Účelem zařízení je zajišťovat nezletilé osobě, a to zpravidla ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let, na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. Hlavní náplní zařízení je integrace nezletilých dětí – cizinců bez doprovodu v ČR a péče o děti – cizince, které mají na území ČR zákonného zástupce.

- čeština pro žadatele o trvalý pobyt:

MŠMT stanovilo **Systém výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince** a organizačně zabezpečuje realizaci jazykových zkoušek. Ve spolupráci s MV připravilo MŠMT zprávu o realizaci Systému v roce 2009 s návrhy na jeho zajištění v roce 2010, která byla předložena vládě ČR v listopadu 2009. Na zajištění uvedeného Systému spolupracuje s MŠMT a MV také Výzkumný ústav pedagogický v Praze.

²² usnesením vlády č. 259/2008 ke Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007, opatření 1.2.3, s termínem červen 2009 a opětně usnesením vlády č. 183/2008, ke Zprávě o realizaci Koncepce integrace cizinců v r. 2008, část Postup, 3 a)

²³ Bezplatná příprava k začlenění do základního vzdělávání v českém jazyce je v § 20 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů stanovena výhradně pro děti občanů EU za účelem transpozice směrnice EU č. 77/486/EEC z 25.7. 1977 týkající se vzdělávání dětí migrujících. Citovaná směrnice požaduje opatření podle § 20 odst. 5 výhradně směrem k uvedené skupině cizinců, zatímco vůči ostatním cizincům taková povinnost ČR z práva EU ani z mezinárodněprávních závazků nevyplývá.

V roce 2009 došlo ke koordinaci tvorby zkoušky z českého jazyka pro trvalý pobyt, administraci a údržbě webových stránek www.cestina-pro-cizince.cz, konzultaci a komunikaci s institucemi oprávněnými vykonávat zkoušku z českého jazyka pro trvalý pobyt a konzultacím pro bezplatnou telefonní linku.²⁴

Multikulturní výchova

V rámcových vzdělávacích programech MŠMT je obsaženo průřezové téma multikulturní výchova, které prolíná zejména vzdělávacími oblastmi Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a příroda.

V rámci resortního úkolu „Modelové očekávané výstupy k tematickým okruhům průřezových témat pro základní vzdělávání a gymnázia“ se v současné době pracuje na vytvoření očekávaných modelových výstupů pro průřezové téma Multikulturní výchova - jedním z nově navrhovaných tematických okruhů je téma identity jako průřezové téma.

V roce 2009 došlo k setkání odborníků s názvem „Cíle multikulturní výchovy“; akci pořádala společnost Člověk v tísni - program Varianty ve spolupráci s VÚP v Praze. V další fázi, v roce 2010, se úkol zaměří na ověření modelových očekávaných výstupů v praxi.

Problematika multikulturní výchovy, výchovy k lidským právům i výchovy proti extremismu, rasismu a intoleranci je integrální součástí RVP předškolního, základního a středního vzdělávání a jako taková je v rámci kurikulární reformy implementována do jednotlivých školních vzdělávacích programů (ŠVP). Rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání. Jsou závazné pro tvorbu ŠVP, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále jsou závazným základem pro stanovení výše přidělovaných finančních prostředků. Podrobnější informace k rámcovým vzdělávacím programům a kurikulární reformě jsou k dispozici např. na www.rvp.cz, www.msmt.cz, www.vuppraha.cz, www.nuov.cz. Vzdělávání v oblastech souvisejících s multikulturalitou a lidskými právy sleduje i Česká školní inspekce.

2. Vnitroresortní koordinace realizace integrace cizinců:

V resortu MŠMT byla v roce 2008 nově zřízena skupina pro sociální programy ve školství. V rámci této skupiny, která má gesci za resortní koordinaci realizace koncepce integrace cizinců, zajišťuje tuto činnost odbor 60 – rovných příležitostí ve školství.

Prvním krokem k vytvoření platformy²⁵ bylo setkání zástupců MŠMT, MV, zástupců přímo řízených organizací MŠMT, kteří se touto problematikou v rámci svých plánů a úkolů zabývají, dále lingvistických odborníků a školitelů v oboru čeština pro cizince jako cizí jazyk, zástupců vysokých škol a pedagogických pracovníků základních škol s větším počtem žáků-cizinců ze třetích zemí.²⁶ MŠMT uvádí, že může na celostátní úrovni vytvořit platformu pouze v podobě webových stránek. Pro nastolení aktivní komunikace a spolupráce v oblasti této problematiky budou školy oslovovány pomocí krajských úřadů na setkáních se zástupci těchto škol v jednotlivých krajích za přítomnosti pracovníků MŠMT a krajských úřadů, kteří se touto problematikou zabývají.

²⁴ K září 2009 bylo prozkoušeno asi 2 000 uchazečů, což je několikanásobně méně, než se předpokládalo (systém je nastaven na 30 000 uchazečů). Průměrná úspěšnost u zkoušek je 80%. Přípravu na zkoušku si uchazeč platí sám, vykonání zkoušky při prvním pokusu hrađí MV. Na webových stránkách češtiny pro cizince <http://cestina-pro-cizince.cz> je volně ke stažení jednotná metodika přípravy na zkoušku.

²⁵ Úkol – opatření 1.2.4. z usnesení vlády č. 259/2008

²⁶ Cílem prvního jednání (18. 6. 2009) bylo zmapovat problematiku vzdělávání dětí-cizinců ze třetích zemí jako celku s akcentem na výuku českého jazyka jako cizího jazyka, nastolit otázky, které se této problematiky bezprostředně dotýkají, a navrhnout řešení. Toto setkání vychází z potřeby základních škol, které se s touto problematikou dennodenně setkávají, dále vychází ze zprávy o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2007 a návrhu dalšího postupu z opatření 1.2.4.

V rámci dotačního programu na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců na území ČR v roce 2009, byl podpořen projekt „Vzdělávací program na podporu pedagogických pracovníků při práci s žáky cizinci“, který si klade za cíl poskytnout pedagogickým pracovníkům soubor podpůrných nástrojů, které umožní efektivní začleňování dětí cizinců do českého vzdělávacího systému. Hlavním úkolem je vytvořit na národní úrovni informační platformu formou webového portálu, v rámci kterého bude docházet ke sdílení informací, zkušeností a strategií, které mohou pedagogičtí pracovníci využívat při práci s žáky cizinci.

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj v roce 2009 realizovalo ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UK výzkum zaměřený na problematiku sídelní segregace a sociálního vyloučení (vč. cizinců) a navazujících jevů. Výstupem výzkumu bude publikace „Prevence prostorové segregace“. V roce 2009 MMR zajistilo a distribuovalo dotisk publikace „Bydlení pro cizince“ ve třech jazykových mutacích.

Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury v roce 2009 finančně podpořilo z vlastních zdrojů některé projekty, které směřovaly především k posílení identity národnostních menšin a jejich integraci do majoritní společnosti. Okrajově tyto projekty postihovaly také problematiku zaměřenou na oblast integrace cizinců, tedy cizinců z třetích zemí. Byl to např. Mezinárodní filmový festival Jeden svět (avšak téma integrace cizinců nepředstavuje hlavní téma festivalu), podpořený částkou 1 800 000 Kč a některé další projekty.

Vzhledem k nově nastaveným prioritám a cílům v oblasti integrace cizinců a limitovaným finančním zdrojům na jejich plnění nebylo Ministerstvo kultury v roce 2009 zahrnuto do financování ze zdrojů KIC a z toho důvodu nevyhlašovalo samostatné výběrové řízení na podporu integrace cizinců.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy pro problematiku živnostenského podnikání a pro podnikání v některých činnostech provozovaných na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů.²⁷

V rámci realizace Koncepce integrace cizinců v roce 2008 Ministerstvem průmyslu a obchodu byly plněny níže uvedené úkoly vyplývající z Postupu při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2009 a z Plánu integrační politiky Ministerstva průmyslu a obchodu.

Informovanost:

27 Značná část podnikatelské činnosti spadá pod režim zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podle kterého má cizinec ohlašující živnost nebo žádající o koncesi, má-li trvalý pobyt na území ČR, stejné postavení jako občan ČR s trvalým pobytem v ČR a je tzv. českou osobou. Osoby, kterým byl udělen azyl, mohou provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby. Cizinec s bydlištěm mimo území ČR je z pohledu úpravy živnostenského zákona zahraniční fyzickou osobou. Ministerstvo průmyslu a obchodu systematicky a průběžně věnuje pozornost optimalizaci podmínek podnikání fyzických osob a právnických osob, včetně podnikání zahraničních fyzických osob.

Na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu jsou k dispozici informace obsahové sekce: Podpora podnikání, Zahraniční obchod, Ochrana spotřebitele, EU a Vnitřní trh, Energetika a suroviny, Průmyslu a stavebnictví, e-Komunikace a pošta. V rámci sekce Podpora podnikání pak cizinec mimo jiné nalezne informace k živnostenskému podnikání, malému a střednímu podnikání atd. Informace z různých oblastí působnosti resortu nejsou určeny jen pro cizince, ale poskytují informace všem, kdo působí nebo hodlájí působit v oblasti průmyslu a obchodu. Po celý rok 2009 je na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu pod položkou Integrace cizinců uveřejněn informativní materiál s názvem Informační materiál pro zahraniční fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na území České republiky.

Dále Ministerstvo průmyslu a obchodu spolupracuje při tvorbě a aktualizaci komplexních informačních zdrojů. Na portálu veřejné správy portal.gov.cz – sekce „Cizinec“ doporučuje odkazem na resortní stránky Ministerstva průmyslu a obchodu cizinci (zahraniční fyzické osobě) možnost získat informace o podmínkách podání ohlášení živnosti a žádosti o koncesi fyzickou osobou s bydlištěm mimo území ČR (zahraniční fyzickou osobou), v členění na občany členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska nebo na občany ze třetích zemí, informace o jednotném registračním formuláři pro fyzické osoby, živnostenských úřadech a další praktické informace. Na portálu veřejné správy – sekce Podnikatel má pak nejen cizinec možnost seznámit se s důležitými informacemi z oblasti podnikání.

Ekonomická soběstačnost:

Usnesením vlády č. 455 ze dne 20. dubna 2009 byla schválena Zpráva o plnění Plánu snižování administrativní zátěže podnikatelů do roku 2010 a jeho urychlení. Celkovým cílem je snížit administrativní zátěž o 20 % do roku 2010. Snižování administrativní zátěže má pozitivní dopady na všechny podnikatele bez rozdílu původu a má zprostředkovaně pozitivní dopady na ekonomickou soběstačnost cizinců, kteří legálně podnikají na území České republiky.

Statistika:

Ministerstvo průmyslu a obchodu předává pravidelně (čtvrtletně) relevantní statistické údaje týkající se cizinců – podnikajících zahraničních fyzických osob na území ČR Českému statistickému úřadu, Ministerstvu vnitra (ředitelství služby cizinecké policie, AnaCen), Ministerstvu práce a sociálních věcí a Ministerstvu financí k jejich dalšímu využití. Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytuje statistické informace z oblasti podnikání cizinců pro zpracování publikace vydávané Českým statistickým úřadem „Cizinci v ČR“.

Financování:

Pro rok 2009 nebyly Ministerstvu průmyslu a obchodu poskytnuty ani jím nárokovány žádné finanční prostředky na realizaci Koncepce integrace cizinců alokované v rozpočtu Ministerstva vnitra. MPO v rámci své působnosti v oblasti integrace cizinců realizuje potřebné kroky, jejichž cílem je co nejefektivnější vynakládání finančních prostředků (např. informace uveřejněné na webových stránkách MPO).

IV. Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2010

1. Úvod

Politika integrace cizinců je vnímána jako nedílná součást politiky legální migrace; integrační opatření musí na imigraci přímo navazovat. Integrace je považována za dvousměrný proces, do kterého vstupují jak cizinci, tak majoritní společnost. Ze strany cizinců integrace předpokládá osobní rozhodnutí a vůli zapojit se do společnosti, dodržovat zákony a respektovat hodnoty přijímající země i Evropské unie. Úkolem společnosti ČR je vytvářet cizincům podmínky pro jejich začlenění do společnosti včetně ochrany před diskriminací a dalšími negativními jevy a integraci cizinců napomáhat. Cílem politiky integrace cizinců bude i nadále podporovat proces začleňování legálně pobývajících cizinců do společnosti a harmonické bezkonfliktní soužití mezi cizinci a většinovou společností, stejně jako předcházet případným problémům v oblasti imigračních komunit.

Politika integrace cizinců bude i nadále spočívat především na principech:

- praktické spolupráce všech, kdo mohou přispět k úspěšnému průběhu integrace;
- zvyšování informovanosti všech aktérů v procesu integrace;
- efektivity integračních opatření i vynaložených finančních prostředků;
- jasných a uchopitelných výsledků všech integračních aktivit;
- nových nástrojů - přímá spolupráce s obcemi, podpora nově vzniklých Integračních center;
- podpory rozvoje občanské společnosti – zejména pak v regionech v souvislosti s vytvářením regionálních Integračních center.

Cílem všech aktivit integrační politiky je předcházet vytváření uzavřených komunit imigrantů, společenské izolaci a sociálnímu vyloučení cizinců. Prevencí vytváření uzavřených komunit musí být nabídka takových integračních opatření, která budou odpovídat potřebám cizinců a budou široce dostupná, adresovaná i přímo do komunit; měla by umožnit otevřenost těchto komunit a poskytnout cizincům i majoritní společnosti šanci k vzájemnému poznání a porozumění.

Jedním z hlavních cílů integrační politiky je zajistit implementaci integrační politiky na regionální a lokální úrovni. Nástrojem této implementace by měl být systém regionálních Center na podporu integrace cizinců (Integrační centra), která budou v následujících letech vytvořena ve všech krajích, i další formy spolupráce na úrovni krajů a měst.

2. Cílová skupina integrace

Základní cílovou skupinou politiky integrace cizinců²⁸ jsou občané třetích zemí (tj. zemí mimo Evropskou unii) pobývající legálně na území České republiky. Do cílové skupiny Koncepce integrace cizinců nepatří žadatelé o mezinárodní ochranu či osoby jimž byla mezinárodní ochrana udělena²⁹. Integrační opatření budou směřovat především k dlouhodobě či trvale pobývajícím cizincům.

²⁸ Pojmem „cizinec“ se rozumí jak cizinci, tak cizinky.

²⁹ Integrace azyלטantů je zajišťována prostřednictvím Státního integračního programu.

Vzhledem k aktuální situaci, dosavadním zkušenostem a potřebám integrace bude politika integrace cizinců zacílena také na nově příchozí cizince s legálním pobytem v České republice se záměrem umožnit jim základní orientaci v hostitelské zemi. V tomto případě půjde zejména o poskytování úvodních informací zajišťujících socio-kulturní orientaci imigrantů ve společnosti, základních informací o právech a povinnostech a o získání znalosti češtiny alespoň na komunikační úrovni.

Důraz bude kladen na integraci zranitelných skupin imigrantů, zejména osob druhé a třetí generace, tedy na integraci dětí a mládeže z řad imigrantů (narozených ať již v zemi původu nebo v České republice). Výrazně podporována budou i opatření podporující integraci rodin cizinců a opatření umožňující účast na integračních aktivitách ženám – imigrantkám.

Cílovou skupinou integrace jsou nejen cizinci, ale také občané ČR. Také tato většinová společnost České republiky je aktérem procesu začleňování vzhledem k tomu, že integrace je obousměrným procesem a jejím předpokladem je vzájemná interakce mezi cizinci a majoritou.

3. Priority integrace cizinců

Hlavními prioritami realizace Koncepce integrace cizinců jsou i nadále opatření cílená do čtyř klíčových oblastí integrace cizinců. Nově se však budou profilovat obsahy jednotlivých priorit i důraz, který bude jednotlivým prioritám v tomto období přikládán. Je třeba prolnout a dle potřeby vyvažovat aktuální a trvalé principy integrace cizinců.

a) Znalost českého jazyka cizinci

Znalost jazyka má zásadní význam nejen pro začlenění cizinců do společnosti, ale i pro poznání jejich práv a povinností. Je nezbytným předpokladem pro získání vzdělání a kvalifikace i jejich následný vstup na trh práce a ekonomickou soběstačnost na základě principu rovných příležitostí. Cílovou skupinou jazykové integrace jsou tedy nejen dospělí cizinci, ale zejména děti a mládež z řad cizinců. S jazykovou výukou dětí-cizinců je nezbytné začínat ihned po jejich příjezdu do ČR i u dětí zde pobývajících již od předškolního věku. Stejně tak je nezbytné zajistit, aby škola efektivně komunikovala s rodiči žáků a poskytovala jim informace v jazyce jim srozumitelném.

- děti cizinci:

Nedostatečná znalost českého jazyka limituje školní prospěch dětí-cizinců ze třetích zemí a v důsledku je znevýhodňuje v možnosti dalšího vzdělávání, získání zaměstnání a kariérního růstu. Zásadním úkolem integrace je zajištění rovných příležitostí dětí-cizinců ve vzdělávání a prevence syndromu tzv. druhé a třetí generace v ČR.³⁰ V ČR je doposud zajištěna bezplatná příprava v českém jazyce (výuka češtiny) k začlenění do základního vzdělávání pouze dětem ze zemí EU. MŠMT provede legislativní opatření, které systémově zajistí výuku češtiny i pro žáky z třetích zemí.³¹ Do doby, než toto legislativní opatření vstoupí v účinnost, podpoří MŠMT poskytování kurzů češtiny a doučování žákům-cizincům ze třetích zemí na základních školách prostřednictvím projektů v dotačním řízení.

30 Pokud bude zanedbána možnost participace dětí cizinců (2. a 3. generace imigrace) na vzdělání prostřednictvím znalosti češtiny (tedy vyučovacího jazyka), nedostane se jim patrně rovné příležitosti k sebeuplatnění a bude promarněn jejich integrační potenciál. Pocity nerovnosti, nemožnosti participace na životě společnosti a vyčlenění z ní, mohou zakládat riziko odcizení a uzavření se zpět do „vlastní“ komunity.

31 Tento úkol byl již uložen usnesením č. 259/2008 – opatření 1.2.1. s termínem pro MŠMT do června 2009

V rámci podpory dětí cizinců a jejich vzdělávání MŠMT dále zajistí zpracování metodického postupu při výuce češtiny dětí ze třetích zemí a doporučí jej ředitelům škol,³² dostatečnou nabídku učebnic českého jazyka jako cizího jazyka vhodných pro výuku dětí z třetích zemí a doporučí je ředitelům škol, nabídku systémového vzdělávání (pre- i post-graduálního) pedagogů k výuce češtiny jako cizího jazyka i zvyšování interkulturních kompetencí pedagogů pro práci s dětmi cizinci; dále zajistí vedení a aktualizaci databáze zkušeností, výsledků a výstupů z jím podpořených projektů na výuku češtiny jako cizího jazyka a umožní jejich sdílení dalšími školami.

- dospělí cizinci:

Dnem 1. ledna 2009 vstoupila v účinnost novela zákona o pobytu cizinců, která ukládá prokazování znalosti češtiny jako jedné z podmínek pro povolení trvalého pobytu. MŠMT bude pokračovat v informační kampani k povinnosti složit tuto zkoušku, včetně aktualizace webových stránek www.cestina-pro-cizince.cz a provozování telefonické informační linky ke zkoušce ve spolupráci s MV případně s dalšími subjekty. Zároveň MŠMT bude ve spolupráci s MV mapovat potřeby praxe ve výuce češtiny pro cizince ze třetích zemí jako přípravy k uvedené zkoušce.³³

Co nejširší regionální dostupnost kurzů češtiny pro dospělé cizince bude podpořena v rámci dotačního řízení MPSV (čeština ke vstupu na trh práce) případně i MŠMT³⁴ a zejména v rámci činnosti regionálních Center na podporu integrace cizinců (Integračních center). Nabídku kurzů češtiny se zaměřením na výkon profese zajistí v rámci své působnosti MPSV, MZd a podle potřeby i další resorty tak, aby reflektovaly potřeby cizinců pro zlepšení jejich možností uplatnit na trhu práce své znalosti a kvalifikaci.

b) Ekonomická soběstačnost

Důraz se klade na posílení nástrojů pro přístup cizinců s dlouhodobým a trvalým pobytem na trh práce i jejich schopnost na trhu práce setrvat včetně rozvoje diversity na pracovišti a ochranu cizinců před diskriminací.

c) Orientace cizince ve společnosti

Orientace cizince v hostitelské společnosti bude zajišťována zejména prostřednictvím úvodních kurzů socio-kulturní orientace, které budou mít rozdílný charakter pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem a pro nově příchozí.“

Kurzy pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem budou směřovány k poznání hodnot společnosti v České republice respektive v EU, na hlubší poznání České republiky (historie státu, právní řád, politické uspořádání státu, kulturní odlišnosti apod.)³⁵. Budou zaměřeny na informace o právech a povinnostech cizinců, na seznámení se systémem institucí a úřadů v České republice i na řešení aktuálních problémů a potřeb cizinců. Tyto kurzy budou vedeny v češtině, ať již samostatně nebo jako součást prohlubující výuky českého jazyka, spolu s odkazy na zdroje příslušných informací.

³² Tento úkol byl již MŠMT uložen č. 259/2008 – opatření 1.2.1.

³³ Tento úkol byl již MŠMT společně s MV uložen č. 259/2008 – opatření 1.1.11

³⁴ Tento úkol byl již MPSV a MŠMT uložen č. 259/2008 – opatření 1.1.13 a je průběžně plněn

³⁵ MŠMT doporučuje takové učební materiály, které integrálně obsahují české „sociokulturní realie“

Nově příchozím imigrantům je nutno zajistit obeznámení s místními poměry a řešením každodenních situací, ale také je seznámit s hodnotami zdejší společnosti - se zásadami demokracie, s důrazem na rovnost žen a mužů, důstojnost lidské bytosti a ochranu lidských práv. Úvodní kurzy pro nově příchozí imigranty budou poskytovány v jazyce jim srozumitelném, případně jako součást výuky českého jazyka. Charakteristické pro kurzy pro nově příchozí bude jejich krátkost, časová dostupnost, srozumitelnost, obecnost informací a především předání materiálu pro samostudium. Opatření pro nově příchozí se od integračních opatření pro dlouhodobě a trvale pobývajících cizince budou lišit v typu, intenzitě a načasování uvedených opatření.

d) Vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti

Lze konstatovat, že sílící imigrační proudy vedou k diversifikaci společnosti. Pro zajištění nekonfliktního soužití a pro vzájemné poznání a porozumění je nezbytností komunikace mezi cizinci a majoritním prostředím, vzájemný dialog. Cílem tohoto interkulturního dialogu je integrace obyvatel rozdílného původu, kultury a náboženského vyznání, zabránění izolaci a sociálnímu vyloučení, uzavírání se jednotlivých komunit cizinců a z toho plynoucích konfliktů.

Je třeba zdůraznit, že integrace je oboustranným procesem, který by měl být v zájmu jak cizinců, tak hostitelské společnosti; musí být založena na vůli k integraci a na vzájemném přínosu pro obě strany. Předpokládá dialog s občanskou společností, podporu mezilidských kontaktů a posilování dobrých sousedských vztahů.

Podmínkou nekonfliktních vzájemných vztahů je vzájemný respekt, dodržování principu rovných příležitostí, ochrana před diskriminací, působení proti xenofobii a rasismu.

Projekty a aktivity podporující vzájemnou komunikaci a propojující obě strany – tedy cizince i majoritu – budou podporovány v rámci činnosti resortů zapojených do realizace Koncepce integrace cizinců.

4. Integrace na regionální a lokální úrovni

Pro efektivní realizaci integrace je nezbytná součinnost všech aktérů integrace, s důrazem na spolupráci na regionální a lokální úrovni. V roce 2010 bude pokračovat realizace emergentních projektů v místech, kde tento typ podpory bude nezbytný vzhledem k počtu cizinců a kvalitě vztahů mezi cizinci a většinovou společností. Činnost regionálních Integračních center bude využita k navázání spolupráce všech aktérů, k propojení činnosti těchto center s NNO i s dalšími subjekty v regionu. V roce 2010 budou nově zřízena³⁶ Integrační centra v dalších krajích (v kraji Olomouckém, Karlovarském, Libereckém a Jihočeském).

Vzhledem k pozitivnímu ohlasu na uspořádání „1. Konference statutárních měst řešících integraci cizinců na úrovni samosprávy“ je zřejmé, že tato forma výměny zkušeností a poznatků je pro lokální samosprávy přínosná; obdobná konference proto bude uskutečněna i v roce 2010.

³⁶ Na základě výzev v rámci EIF vyhlášených v r. 2009.

5. Další opatření k podpoře integrace cizinců

Komplementárně k výše popsaným cílům a prioritám budou nadále realizována další opatření, která mají přispět k efektivní a komplexní integrační politice České republiky. Mezi těmito opatřeními lze zmínit:

a) Informovanost cizinců:

- zvyšování informovanosti cizinců i dalších aktérů v procesu integrace, včetně většinové společnosti, a to m.j. i s využitím prostředků Evropského integračního fondu – opatření „Zapojení hostitelské společnosti do procesu integrace“,
- zajištění přístupu k informacím pro cizince v rámci státní správy a samosprávy, včetně využívání více jazykových mutací,³⁷
- přístup cizinců k informacím je nutno vhodně podporovat.

b) Prohlubování odborných kompetencí:

- zajištění kvalifikovaného a spolehlivého poradenství systémem odborné výuky (školení) pro pracovníky regionálních Center na podporu integrace cizinců případně pro pracovníky NNO poskytující cizincům sociálně-právní poradenství,
- zvyšování interkulturních a profesních kompetencí pracovníků jednotlivých resortů a dalších subjektů řešících záležitosti cizinců prostřednictvím systematického a průběžného odborného vzdělávání,
- zajištění cíleného a průběžného zvyšování odborných znalostí a dovedností pracovníků zapojených do řešení agendy integrace cizinců v gesci jednotlivých resortů, včetně zaměření na jejich přípravu pro kontakt s cizinci a pro jejich působení v komunitách cizinců, včetně uzavřených komunit. Tento úkol se týká všech resortů zapojených do realizace Koncepce integrace cizinců, zejména pak těchto oblastí:
 - oblast zdravotnictví – příprava zdravotnického personálu
 - oblast školství – vzdělávání pedagogického i nepedagogického personálu pro výuku dětí-cizinců i práci s nimi,
 - oblast sociální práce a služeb – odborné vyškolení příslušných pracovníků (vč. terénních) kteří pracují s cizinci, a to i pro práci v uzavřených komunitách cizinců
 - oblast živnostenského podnikání cizinců

c) Zdravotní pojištění cizinců:

- ve spolupráci MZd. s příslušnými resorty bude řešena problematika související se zdravotním pojištěním cizinců s dlouhodobým pobytem v ČR (a to jak z hlediska přístupu do veřejného zdravotního pojištění, tak z hlediska plnění povinnosti mít po dobu pobytu uzavřené cestovní zdravotní pojištění), zejména pak
 - o cizinců podnikajících na základě zákona č. 455/1991 Sb. O živnostenském podnikání a zároveň pobývajících na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu;
 - o dětí cizinců pobývajících na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu – zajistit jejich přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění, a to od okamžiku narození;
 - o cizinců pobývajících na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny (s přihlédnutím k délce jejich pobytu a délce pobytu nositele oprávnění na území ČR).

³⁷ Vzhledem k tomu, že většina cizinců nemá přístup k internetu, je nutno informace poskytovat nejen prostřednictvím webových stránek, ale i tištěných informací v rámci odborných seminářů pro cizince, sociálně-právního poradenství a dalších aktivit.

- ve spolupráci MZd. s příslušnými resorty budou zpracována opatření, která umožní předcházet vzniku a nárůstu dluhu cizinců za zdravotní péči poskytovanou zdravotnickými zařízeními.

6. Statistika

Statistické údaje jsou významné pro nastavování politiky státu v oblasti migrace a integrace cizinců. Nicméně problematika statistického sledování vývoje a struktury cizinců v ČR se potýká s celou řadou problémů. Je proto nezbytné vytvářet podmínky pro koordinaci aktivit orgánů a institucí při odstraňování těchto problémů, které se promítají i do realizace Koncepce výběru a zpracování statistických údajů, vztahujících se k migraci a integraci cizinců na území ČR. Český statistický úřad (dále jen ČSÚ) v 1. pololetí 2010 dokončí aktualizaci uvedené Koncepce³⁸ a tento materiál předloží vládě.

V rámci Koncepce integrace cizinců zpracuje ČSÚ v roce 2010 aktualizovanou publikaci Cizinci v České republice, která bude obsahovat statistická data týkající se jednotlivých oblastí života cizinců na území ČR. ČSÚ, příslušná ministerstva a instituce zajistí a budou publikovat relevantní statistické údaje týkající se cizinců na území ČR.

7. Financování integrace cizinců

Pro rok 2010 byla částka ze státního rozpočtu na podporu integrace cizinců stanovena na 25 000 tis. Kč, což představuje navýšení oproti roku 2009 (23 512 500,- Kč v roce 2009). MV jako koordinátor integrační politiky vyzval zástupce resortů v rámci bilaterálních jednání k využití finančních zdrojů EIF k posílení integračního procesu a zdůraznil možnost provázet dotace ze státního rozpočtu s prostředky z EIF. V roce 2010 musí být při využívání státních prostředků kladen důraz zejména na:

- efektivní využívání státních prostředků na integraci cizinců;
- zaměření na větší propojení finančních prostředků EIF a státních prostředků (pokrytí nutné části pro kofinancování) u projektů, které naplňují cíle jednotlivých resortů;
- urychlení administrativního procesu při udělování dotací;
- kontrolu.

³⁸ Jedná se o odložený úkol z usnesení vlády č 259/2008, III bod 6.

Tabulka rozdělení finančních prostředků ze státního rozpočtu
na realizaci Koncepce integrace cizinců pro rok 2010

Celkové prostředky na integraci cizinců v roce 2010	25 000 tis. Kč
---	-----------------------

Ministerstvo vnitra:

Emergentní projekty	11 400 tis. Kč
Výzkum	
Zvyšování interkulturních a odborných kompetencí včetně školení	
Informační materiály, informační kampaň, webové stránky, multiplikace a širší distribuce výstupů projektu Jazykové mosty	

Ministerstvo zdravotnictví

Posilování mezikulturních kompetencí	2 000 tis. Kč
Informace pro cizince prostřednictvím multimédií	
Odborná výuka českého jazyka	

Ministerstvo pro místní rozvoj

Semináře k tématu "Prevence prostorové segregace" pro terénní pracovníky, samosprávu ad.	600 tis. Kč
Jazykové mutace web. stránek MMR (ukrajinština, vietnamština aj.)	
Dotisk publikace "Bydlení pro cizince" - rozšíření o další jazykové mutace (ruština, mongolština ad.)	

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Výuka ČJ pro žáky-cizince včetně doučování	4 300 tis. Kč
Program pro vzdělávání pedagogů - Čeština jako cizí jazyk	
Multikulturní výchova pro cizince	

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podpora aktivit směřujících k usnadnění vstupu/udržení se (k pracovnímu uplatnění) cizinců na trh práce a aktivit cílených na podporu informovanosti zaměstnavatelů cizinců	6 000 tis. Kč
Podpora aktivit zaměřených na sociální začleňování zranitelných skupin imigrantů (např. žen, seniorů, dětí a mládeže, atd.)	
Podpora rozvoje vztahů mezi cizinci a členy majoritní společnosti v rámci jejich sociálního začleňování	
Vzdělávání sociálních pracovníků a úředníků státní správy a samosprávy v oblasti integrace cizinců.	

Ministerstvo kultury

Podpora mezikulturního dialogu - webové stránky www.mezikulturnidialog.cz	200 tis. Kč
--	-------------

Český statistický úřad

Publikace Cizinci v ČR 2009	500 tis. Kč
-----------------------------	-------------

8. Plány integrační politiky jednotlivých rezortů pro rok 2010

A. Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra bude koordinovat aktivity jednotlivých ministerstev zapojených do realizace Koncepce integrace cizinců formou bilaterálních jednání i společných meziresortních porad v rámci grémia zástupců resortů. Pokračovat bude průběžná komunikace a jednání mezi MV, krajskými koordinátory integrace, představiteli státní správy a samosprávy na úrovni krajů a obcí a zejména pak s nestátními neziskovými organizacemi jako zásadními partnery v naplňování cílů integrace.

MV zajistí zvyšování interkulturních a odborných kompetencí pracovníků resortu přicházejících do pracovního kontaktu s cizinci.

Záměrem integrační politiky MV je reflektovat potřeby cizinců a podpořit nabídku široce dostupných integračních aktivit co nejširšímu spektru cizinců. MV bude proto i nadále podporovat diversitu nabídky integračních aktivit, rozvoj NNO i dalších subjektů, zejména pak ve spolupráci s městy a kraji. Tuto diversitu poskytovatelů integračních opatření vnímá MV jako příležitost ke vzájemné kooperaci a zvyšování kvality poskytovaných služeb jednotlivých aktérů integrace. MV bude podporovat výměnu zkušeností v oblasti integrace cizinců na regionální i lokální úrovni.

Emergentní projekty:

V roce 2010 bude MV pokračovat v dotacích na realizaci emergentních projektů tam, kde tento typ podpory bude nezbytný vzhledem k situaci ve městě, počtu cizinců a kvalitě vztahů mezi cizinci a většinovou společností. Tyto projekty realizované magistráty měst ve spolupráci s MV budou probíhat ve spolupráci místní samosprávy se subjekty působícími v daném městě – např. s NNO vč. organizací cizinců, školami, zaměstnavateli, mateřskými centry, sportovními kluby apod. Cílem je podpora vztahů a prevence konfliktů v soužití cizinců i majority, s výrazným zaměřením na podporu integrace 2. generace imigrantů, zejména dětí a mládeže z řad cizinců v ČR.

Integrační centra:

MV bude i nadále podporovat rozvoj regionálních Center na podporu integrace cizinců (Integračních center), a to po stránce odborné, metodické a kontrolní³⁹, a organizováním školení pro pracovníky Integračních center. Ve spolupráci s Integračními centry bude dle potřeby aktualizován Manuál. Ve vyhlášení dalších výzev EIF bude sledován cíl zřídit Integrační centra v dalších krajích (viz . kap. IV., odst. 4 Integrace na regionální a lokální úrovni).

Výzkum:

Výzkum se zaměří podle aktuální potřeby a vývoje situace na identifikaci problémů v soužití cizinců a většinové společnosti, se zřetelem na prevenci vzniku uzavřených komunit cizinců, na případná rizika, kterým mohou být cizinci vystaveni, a na identifikaci očekávání a potřeb ze strany cizinců a možností podpory integrace.

Posílení informovanosti:

Průběžně bude aktualizována webová stránka k integraci cizinců www.cizinci.cz, která je nadále společným projektem MPSV a MV. Aktualizovány budou informace na

39 MV jako odpovědný orgán za provádění programu Solidarita a řízení migračních toků, jehož součástí je EIF, má povinnost provádět kontroly - monitoring projektů z EIF tj. i všech Integračních center bez ohledu na to, kdo je příjemcem dotace na projekt resp. realizátorem Integračního centra.,

www.mvcr.cz v sekci Azyl, migrace a integrace a dále sekce Cizinec na portálu portal.gov.cz. Informační materiály pro cizince budou nově zpracovány zejména v případě legislativních změn. Budou zvažovány další způsoby a cesty, jak informacemi oslovit přímo cizince a reflektovat jejich potřeby. MV bude podporovat další nástroje komunikace mezi cizinci a majoritní společností.

B. Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí bude v roce 2010 realizovat integrační politiku zejména v těchto oblastech:

Informovanost:

- Podpora poskytování informací úřady práce cizincům prostřednictvím nejrůznějších informačních kanálů, a to v co nejširším spektru jazykových verzí.
- Ve spolupráci s MV provoz a aktualizace obsahu webové stránky www.cizinci.cz.
- Zvyšování informovanosti zaměstnavatelů o podmínkách zaměstnávání různých kategorií cizinců a zvyšování informovanosti cizinců o procedurách legálního zaměstnávání.
- Realizace výběrového dotačního řízení na projekty zaměřené na integraci cizinců v ČR; v dotačním řízení budou zohledněna cílená specifická opatření stanovená Koncepcí integrace cizinců.

Výzkum:

- Podpora výzkumné činnosti v oblasti integrace cizinců (umožnit předkládání projektů pro výzkum či šetření zaměřené na problematiku integrace cizinců s cílem upřesnit informace o postavení cizinců vztahující se k resortu MPSV ČR); při zadávání těchto projektů bude kladen důraz na analýzu problematiky z genderového hlediska.

Vzdělávání:

- Zajištění systematického vzdělávání zaměstnanců pracujících v oblasti integrace cizinců.

Výuka českého jazyka:

- Zajištění průběžného sledování efektivity dosud realizované výuky českého jazyka v rámci rekvalifikačních kurzů a provedení analýzy míry využívání této výuky, zejména co do počtu zúčastněných.

Nezletilí bez doprovodu:

- Spolupráce s MŠMT v oblasti umístování nezletilých cizinců bez doprovodu do speciálních školských zařízení pro děti-cizince – řešení problémových a právně nejasných situací těchto dětí v koncepční rovině, vytváření metodiky postupů.
- Systémové zajištění podpory dětí-cizinců, kterým bude z důvodu zletilosti či rozhodnutím soudu ukončen pobyt ve speciálním školském zařízení.
- Uspořádání tzv. pracovního dne na téma „Sociálně-právní ochrana dítěte se zahraničním prvkem“. Jedním z témat bude i problematika nezletilého dítěte-cizince bez doprovodu zákonného zástupce.

C. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bude v roce 2010 realizovat integrační politiku zejména v těchto oblastech:

Český jazyk pro cizince:

- Realizace programu Čeština pro cizince – pedagogy, kteří získali vzdělání v jiném než českém jazyce: jedna skupina účastníků v každém pololetí na krajském pracovišti Praha a Střední Čechy (nabídka bude zveřejněna ve všech krajích a v případě zájmu bude program realizován ve větším rozsahu).
- Zařazení dalších stávajících programů do programové nabídky: Rovnost šancí ve výchově předškolních dětí a dětí mladšího školního věku; Rozvoj komunikačních schopností u dětí ohrožených sociálně kulturním handicapem; Islám a střet civilizací;
- Zařazení nově akreditovaných programů do programové nabídky (Džbán plný kultur; Anyana - děti a svět).
- Reakreditace a opětovná realizace programu Čeština z druhé strany, jak ji učít děti – cizince.

Doporučení pro oblast speciálního vzdělávání:

V oblasti speciálního vzdělávání žáků se zdravotním postižením se dosud nezjišťovalo, zda jsou v základních školách hlavního vzdělávacího proudu, v režimu inkluzivního vzdělávání, také cizinci se zdravotním postižením. Pokud by tomu tak bylo, musel by pro ně být vypracován individuální vzdělávací plán. V základních školách samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením také není známo, zda jsou tam vzdělávání cizinci. Děti cizinců, které jsou umístěny v Zařízení pro děti - cizince, mají ve vzdělávacím programu navýšený počet hodin českého jazyka, a to i ve středním vzdělávání (Praktická škola dvouletá). V roce 2010 se bude třeba zaměřit na děti cizinců, kteří jsou žáky se zdravotním postižením v základní škole, a monitorovat, jakým způsobem je těmto žákům poskytována podpora při překonávání jazykové bariéry.

Práce s dětmi a mládeží – volnočasové aktivity:

Národní institut dětí a mládeže se tématu multikulturní výchovy věnuje v rámci realizace individuálního národního projektu „Klíče pro život - Rozvoje klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání“. V rámci této aktivity budou připravováni koordinátoři v krajích, kteří následně v roce 2010 zrealizují nejméně 7 krajských školení pro NNO a školská zařízení pro zájmovou činnost s tématem multikulturní výchovy. Cílem je iniciovat přípravu vzdělávacích programů na diskutované téma v jednotlivých organizacích (r. 2011). Věcně i metodologicky nejlépe zvládnuté programy budou publikovány jako příklady dobré praxe v roce 2012.

Příprava budoucích pedagogů v rámci studijních programů vysokých škol:

MŠMT bude nadále pokračovat v průběžném monitoringu a doporučování jednotlivým fakultám připravujícím učitele předmětu český jazyk, aby do studijních programů zařazovaly problematiku výuky českého jazyka jako cizího jazyka, popř. zvážily zřízení studijního oboru český jazyk jako cizí jazyk.

D. Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví bude v roce 2010 realizovat integrační politiku v těchto oblastech:

Posilování mezikulturních kompetencí zaměstnanců v oblasti zdravotnictví (včetně vzdělávání specializovaných pracovníků, kteří v rámci svých profesí pracují s cizinci), a to formou kofinancování projektů financovaných z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF) opatření 5: Posilování mezikulturních kompetencí zaměstnanců státní správy.

Aktualizace informací pro cizince ze třetích zemí prostřednictvím multimediální prezentace **na webu** www.mzcr.cz, a rozšíření nabídky těchto informací o další **jazykové mutace** (v češtině, angličtině, ruštině, vietnamštině, ukrajinštině), a to vzhledem k pravděpodobným změnám v systému poskytování zdravotní péče v České republice v roce 2010.

Prohlubování znalostí češtiny s důrazem na odbornou zdravotnickou problematiku. Ministerstvo zdravotnictví má i nadále zájem pokračovat v projektu proškolení a prohlubování znalostí českého jazyka u cizinců, kteří by kromě kvalifikačních a dalších předpokladů splňovali základní předpoklad, a to projevit vážný zájem usadit se a pracovat v České republice v resortu zdravotnictví, popř. v odvětvích, jež mají dopad na resort zdravotnictví.

E. Ministerstvo pro místní rozvoj

V roce 2010 připraví MMR jazykové mutace webových stránek ministerstva tak, aby obsahovaly podstatné informace o působnosti ministerstva, a to v jazykových mutacích nejpočetnějších skupin cizinců z třetích zemí, zejména v ukrajinštině a vietnamštině. Realizovaný dotisk publikace *Bydlení pro cizince* bude vydán v dalších jazykových mutacích, např. v ruštině a mongolštině. V návaznosti na publikaci *Prevence prostorové segregace* jsou plánovány semináře na toto téma zacílené na terénní pracovníky.

F. Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury se vedle aktivit v rámci samotného resortu zaměří na podporu webového portálu www.mezikulturnidialog.cz.

Hlavním cílem tohoto portálu je založit komunikační platformu pro neziskové organizace, které se zabývají tématem mezikulturního dialogu. Portál je koncipovaný jako otevřené fórum nabízející prostor pro diskusi, zveřejňování názorů, komentářů a propagaci akcí samotnými organizátory s několika interaktivními moduly.⁴⁰ Portál si klade za cíl propagaci a zviditelnění problematiky spojené s mezikulturním dialogem směrem ke změně myšlení v české společnosti, ale i v komunitách imigrantů. Na základě pozitivních ohlasů se Institut umění – Divadelní ústav rozhodl portál provozovat i nadále. Ukazuje se, že portál je stále životaschopný, dosavadní návštěvnost v roce 2009 je srovnatelná s návštěvností v roce 2008 (62 600 nových návštěvníků).

⁴⁰ Byly vytvořeny např. rozsáhlé adresáře organizací věnujících se tématu mezikulturního dialogu i organizacím, které poskytují podporu projektům na toto téma. Portál je vybaven redakčním systémem umožňujícím vkládání aktuálních článků a jejich rozesílání registrovaným zájemcům.

V. Přílohy – přehled projektů

A. Přehled projektů podpořených resorty z prostředků státního rozpočtu na podporu integrace cizinců v r. 2009

Přehled projektů podpořených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Název projektu: Výuka ČJ pro cizince a doučování předmětů

Dotace: 20 000 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Praha 4, Mendlova ul.

Název projektu: Poznání je krokem k toleranci, aneb naše škola cestuje světem

Dotace: 93 185 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Ostrava - Poruba

Název projektu: Kurz výuky českého jazyka jako cizího jazyka - jazykové vzdělávání cizinců - děti jako prostředek k nabytí kompetencí, zejména kompetence komunikativní jako klíčové podmínky pro jejich integraci

Dotace: 33 600 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Hostivař, Praha 10

Název projektu: Český jazyk není můj rodný jazyk

Dotace: 65 000 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Trutnov

Název projektu: Pocházím z ...?

Dotace: 99 493 Kč

Realizátorem projektu je o.s. Slovo 21, Praha 2

Název projektu: Studentské filmové kluby Jeden svět

Dotace: 250 000 Kč

Realizátorem projektu je Člověk v tísni o.p.s.

Název projektu: Podpora výuky českého jazyka jako cizího jazyka

Dotace: 52 250 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Praha 10, Nad Přehradou 469

Název projektu: Multikulturní Evropa - vzdělávání pro 21.století

Dotace: 80 000 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Uherský Brod, Mariánské nám.14

Název projektu: Projekty na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka

Dotace: 25 000 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola nám. Bří. Jandusů

Název projektu: Berkat dětem v Rakovicích

Dotace: 218 500 Kč

Realizátorem projektu je o.s. Berkat

Název projektu: Žít s vámi

Dotace: 200 000 Kč

Realizátorem projektu je Zařízení pro děti cizince, Praha 5

Název projektu: Spolu hezky - česky s novými nápady

Dotace: 50 000 Kč

Realizátorem projektu je ZŠ s rozšířenou výukou jazyků Ladislava Coňka 40/3, Praha 4

Název projektu: Podpora začleňování a vzdělání žáků - cizinců v základní škole

Dotace: 70 000 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Meteorologická a MŠ Montessorri, Praha 4

Název projektu: Čeština pro malé cizince na dosah

Dotace: 137 882 Kč

Realizátorem projektu je o.p.s. NEBELVÍR

Název projektu: Interkulturní komunikace ve škole

Dotace: 150 000 Kč

Realizátorem projektu je Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Název projektu: Projekt na podporu výuky českého jazyka pro cizince jako prostředek inkluze cizinců

Dotace: 115 000 Kč

Realizátorem projektu je ZŠ a MŠ Hradec Králové

Název projektu: Začínáme spolu v multikulturní Evropě

Dotace: 241 000 Kč

Realizátorem projektu je Fakultní ZŠ PdF UK, Praha 13

Název projektu: Kamarád jako kamarád

Dotace: 215 000 Kč

Realizátorem projektu je CEGV, Cassiopeia, České Budějovice

Název projektu: Cizinci v SUDu

Dotace: 86 500 Kč

Realizátorem projektu je Studentské universitní divadlo České Budějovice

Název projektu: Cizinci u nás nejsou cizí

Dotace: 137 290 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Příbram II.

Název projektu: Jazykové a didaktické přednášky, semináře, workshopy a dílny pro vyučující češtiny jako cizího jazyka

Dotace: 57 000 Kč

Realizátorem projektu je Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ), Praha

Název projektu: Dobrý den. Čal ihahajo

Dotace: 70 000 Kč

Realizátorem projektu je Základní škola Frýdek-Místek

Název projektu: Rozvoj komunikačních schopností
Dotace: 80 000 Kč
Realizátorem projektu je ZŠ a MŠ Kaliště, Jihlava

Název projektu: Nízkoprahové kurzy češtiny pro cizince a vzdělávání lektorů pro jejich účely
Dotace: 400 000 Kč
Realizátorem projektu je o.s. Centrum pro integraci cizinců, Praha 3

Název projektu: Žijeme a studujeme spolu
Dotace: 50.000 Kč
Realizátorem projektu je Gymnázium Čelákovice, J. A. Komenského 414

Název projektu: Vzdělávací program na podporu pedagogických pracovníků při práci s žáky cizinci
Dotace: 758 000 Kč
Realizátorem projektu je META o.s., Praha 2

Název projektu: Čeština pro malé cizince – Češi a malí cizinci – Mluvme česky
Dotace: 70 000 Kč
Realizátorem projektu je Základní školy Praha 5, Kořenského 10/760

Název projektu: Šance na vzdělání v cizím jazyce
Dotace: 70 000 Kč
Realizátorem projektu je Junior media society o.p.s., Kojetice u Prahy

Název projektu: Okno do Afriky
Dotace: 50 000 Kč
Realizátorem projektu je Humanitas Afrika o.s., Praha 2

Název projektu: Čeština pro cizince formou „blended learningu
Dotace: 100 000 Kč
Realizátorem projektu je Metropolitní univerzita Praha, o.p.s. Praha 10

Název projektu: Hezky česky III.: edukačně-aktivační dílny pro cizince-žáky základních škol
Dotace: 205 300 Kč
Realizátorem projektu je SOZE - Sdružení občanů zabývajících se emigranty, Brno

Přehled projektů podpořených Ministerstvem vnitra

Název projektu: Emergentní projekt „Integrace cizinců mimo EU se specifickým zaměřením na integraci dětí a mládeže v MČ Praha 12“
Dotace: 816 740 Kč
Realizátorem projektu je Městská část Praha 12

Název projektu: Emergentní projekt „Podpora integrace cizinců na území m.č. Praha 14“
Dotace: 704 488 Kč
Realizátorem projektu je Městská část Praha 14

Název projektu: Emergentní projekt „Integrace dětí cizinců na školách zřizovaných MČ Praha – Libuš“

Dotace: 1 041 440,- Kč

Realizátorem projektu je Městská část Praha – Libuš

Název projektu: Emergentní projekt „Integrace cizinců na úrovni samosprávy – řešení problematiky osob migrujících za prací na území města Plzně“

Dotace: 1 235 000 Kč

Realizátorem projektu je Statutární město Plzeň

Název projektu: Emergentní projekt „Podpora integrace cizinců“

Dotace: 1 408 040 Kč

Realizátorem projektu je Statutární město Pardubice

Název projektu: Emergentní projekt „Sociální začleňování cizinců na území města Havlíčkův Brod“

Dotace: 989 070 Kč

Realizátorem projektu je Město Havlíčkův Brod

Přehled projektů podpořených Ministerstvem práce a sociálních věcí

Název projektu: Nízkoprahové kurzy češtiny pro cizince

Dotace: 266 553 Kč

Realizátorem projektu je o.s. Centrum pro integraci cizinců

Název projektu: Máma ví aneb informovaná matka

Dotace: 83 687 Kč

Realizátorem projektu je o.s. Centrum pro integraci cizinců

Název projektu: Programy podpory a péče v komunitním centru pro migranty InBáze II

Dotace: 578 759 Kč

Realizátorem projektu je Občanské sdružení Berkat

Název projektu: Bud' sousem

Dotace: 329 459 Kč

Realizátorem projektu je Diakonie Českobratrské církve evangelické

Název projektu: Podpora integrace znevýhodněných skupin imigrantů

Dotace: 325 925 Kč

Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům

Název projektu: Vytvořme různorodá média

Dotace: 141 990 Kč

Realizátorem projektu je Člověk v tísni, o.p.s.

Název projektu: Šance 2009

Dotace: 842 993 Kč

Realizátorem projektu je SOZE - Sdružení občanů zabývajících se emigranty

Název projektu: Rodina od vedle 2009
Dotace: 450 618 Kč
Realizátorem projektu je Občanské sdružení Slovo 21

Název projektu: Centrum podpory cizinců-Prostějov
Dotace: 144 000 Kč
Realizátorem projektu je o.s. Žebřík

Název projektu: Integrační kurzy pro cizince
Dotace: 304 649 Kč
Realizátorem projektu je o.s. Most pro lidská práva, Pardubice

Název projektu: Šance na českém trhu práce-podpora integrace cizinců
Dotace: 91 331 Kč
Realizátorem projektu je Diecézní charita České Budějovice

Název projektu: Komunitní multikulturní centrum Ústí nad Labem
Dotace: 792 634 Kč
Realizátorem projektu je Poradna pro integraci

Název projektu: Integrace cizinců
Dotace: 166 300 Kč
Realizátorem projektu je Centrum multikulturního vzdělávání o.s. v Jihlavě

Název projektu: Kurzy pro integraci a kreativitu
Dotace: 35 008 Kč
Realizátorem projektu je Barevný děti

Název projektu: Integrace cizinců na trh práce
Dotace: 616 621 Kč
Realizátorem projektu je Poradna pro integraci

Název projektu: Poznáváme svou novou zemi
Dotace: 656 863 Kč
Realizátorem projektu je Evropská kontaktní skupina

Název projektu: Multikulturalita do rodinných center
Dotace: 138 138 Kč
Realizátorem projektu je Pro rodinu, o. p. s.

Název projektu: Zajištění minima nezbytné podpory cizincům s důrazem na prevenci krizových situací a získávání dovedností
Dotace: 225 456 Kč
Realizátorem projektu je Multikulturní centrum České Budějovice

Název projektu: Informační a vzdělávací středisko pro cizince-Multikulturní centrum
Dotace: 118 612 Kč
Realizátorem projektu je o.s. Oberig

Název projektu: Učíme se spolu-Černý most
Dotace: 68 848 Kč
Realizátorem projektu je Křesťanské centrum pro rodinu-Heřmánek

Název projektu: Dobré místo pro všechny-Goog place for everyone
Dotace: 122 741 Kč
Realizátorem projektu je Rodičovské centrum Chaloupka

B. Přehled projektů na integraci cizinců podpořených v rámci EIF a dalších EU fondů

Přehled projektů podpořených z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF) realizovaných v roce 2009:

Z EIF 2007:

Název projektu: Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců
Dotace: 5 245 563 Kč
Realizátorem projektu je krajský úřad Jihomoravského kraje

Název projektu: Zřízení a provoz Center na podporu integrace cizinců I
(kraje Pardubický a Plzeňský)
Dotace: 6 218 175 Kč
Realizátorem projektu je Správa uprchlických zařízení

Z EIF 2008:

Název projektu: Centrum na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji
Dotace: 5 232 367 Kč
Realizátorem projektu je Poradna pro integraci

Název projektu: Zřízení a provoz Center na podporu integrace cizinců II
(kraje Zlínský a Moravskoslezský)
Dotace: 6 203 175 Kč
Realizátorem projektu je Správa uprchlických zařízení

Název projektu: Na vlastních nohou
Dotace: 411 625 Kč
Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům

Název projektu: Rodina od vedle 2009
Dotace: 470 000 Kč
Realizátorem projektu je Občanské sdružení Slovo 21

Název projektu: Kvalitními informacemi ke kvalitní integraci
Dotace: 349 968 Kč
Realizátorem projektu je Multikulturní centrum Praha

Název projektu: Randevue Berkat – setkávání tradic a kultur
Dotace: 586 695 Kč
Realizátorem projektu je Občanské sdružení Berkat

Název projektu: Barevná planeta
Dotace: 599 322 Kč
Realizátorem projektu je Poradna pro integraci, Praha – Ústí n.L.

Název projektu: S vámi k nám
Dotace: 300 000 Kč
Realizátorem projektu je SOZE - Sdružení občanů zabývajících se migranty

Název projektu: Rozšíření služeb individuální asistence cizincům ve vybraných regionech
Dotace: 486 270 Kč
Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům

Název projektu: Semináře pro cizince ve vybraných regionech
Dotace: 312 048 Kč
Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům

Název projektu: Metodika hodnocení monitorovacích nástrojů integračního procesu cizinců z třetích zemí v ČR - 1. fáze
Dotace: 543 000 Kč
Realizátorem projektu je Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Praha

Název projektu: Asistenční služby příslušníkům třetích zemí na území Prahy a Středočeského kraje
Dotace: 282 450 Kč
Realizátorem projektu je Arcidiecézní charita Praha

Název projektu: Poradenství a asistence imigrantům z třetích zemí na Kolínsku, Nymbursku a Kutnohorsku
Dotace: 167 800,2 Kč
Realizátorem projektu je Centrum pro integraci cizinců

Přehled projektů podpořených z finančních prostředků Evropského sociálního fondu, Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, v rámci oblasti podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb, výzva č. 21 – Podpora sociální integrace a sociálních služeb.

Název projektu: Šance - Práce - Integrace!
Dotace: 5 843 935 Kč
Realizátorem projektu je Evropská kontaktní skupina v ČR

Název projektu: Základní kroky pro integraci cizinců
Dotace: 4 637 536,88 Kč
Realizátorem projektu je Poradna pro integraci

Název projektu: Odborné soc.poradenství, pomoc při integraci na trhu práce
Dotace: 6 029 012,80 Kč
Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům

Název projektu: Profesionální právní pomoc
Dotace: 4 015 422 Kč
Realizátorem projektu je Iuridicum Remedium

Název projektu: Okraj
Dotace: 8 254 408 Kč
Realizátorem projektu je SOZE - Sdružení občanů zabývajících se emigranty

Přehled projektů podpořených z finančních prostředků v rámci oblasti podpory 3.3 OP LZZ Integrace sociálně vyloučených skupin, výzva č. 3.1.

Název projektu: Uplatněte se!
Dotace: 5 996 635,78 Kč
Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům

Název projektu: Najdi svou cenu! Podpora znevýhodněných cizinců při vstupu na trh práce ve Středních Čechách
Dotace: 3 572 770,96 Kč
Realizátorem projektu je Centrum pro integraci cizinců

Název projektu: Pracovní příležitosti v sociální oblasti a reintegrace na trh práce
Dotace: 5 061 114,80 Kč
Realizátorem projektu je Farní charta Starý Knín

C. Přehled dalších projektů na integraci ze zdrojů resortů ze státního rozpočtu na 2009 (mimo prostředky na podporu integrace cizinců)

Projekty podpořené Ministerstvem kultury

MK podpořilo v rámci programu Knihovna 21. století tyto projekty:

Název projektu: Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců
Dotace: 5 000 Kč
Realizátorem projektu je Obec Návší

Název projektu: Naši sousedé
Dotace: 5 000 Kč
Realizátorem projektu je Městská knihovna v Třebíči

Název projektu: Čeština pro cizince a publikace v jazycích menšin
Dotace: 5 000 Kč
Realizátorem projektu je Krajská vědecká knihovna v Liberci, p.o.

Název projektu: Nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny a cizince do fondu Městské knihovny Ústí nad Orlicí

Dotace: 5 000 Kč

Realizátorem projektu je Městská knihovna Ústí nad Orlicí

Projekty na sociální služby s místní/regionální působností podpořené Ministerstvem práce a sociálních věcí

Název projektu: Poradna pro uprchlíky a migranty

Dotace: 572 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita České Budějovice

Název projektu: Občanské sdružení Foreigners

Dotace: 400 000 Kč

Realizátorem projektu je Foreigners, o.s.

Název projektu: Občanské sdružení Foreigners

Dotace: 600 000 Kč

Realizátorem projektu je Foreigners

Název projektu: Občanská poradna Karviná

Dotace: 752 000 Kč

Realizátorem projektu je Slezská diakonie

Název projektu: Informační a poradenské středisko pro cizince - sociální poradenství

Dotace: 550 000 Kč

Realizátorem projektu je o.s. Most pro lidská práva

Název projektu: Poradna pro cizince a uprchlíky - Plzeň

Dotace: 735 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Plzeň

Název projektu: Diecézní charita Brno - Oddělení migrace

Dotace: 240 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Brno

Název projektu: Sociální poradenství.

Dotace: 500 000 Kč

Realizátorem projektu je Organizace pro pomoc uprchlíkům

Název projektu: Centrum podpory cizinců

Dotace: 400 000 Kč

Realizátorem projektu je o.s. Žebřík

Název projektu: Pomoc migrantům a uprchlíkům - poradna pro migranty a uprchlíky

Dotace: 200 000 Kč

Realizátorem projektu je Arcidiecézní charita Praha

Název projektu: Poradna pro cizince a uprchlíky

Dotace: 300 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní katolická charita Hradec Králové

Název projektu: Poradna pro uprchlíky a migranty

Dotace: 309 000 Kč

Realizátorem projektu je Diecézní charita Litoměřice

Název projektu: Sociální poradna Informačního a vzdělávacího střediska Slovanský dům

Dotace: 900 000 Kč

Realizátorem projektu je o.s. Oberig